

Vai Liepājas pilsētas pašvaldības rīcība, nodrošinot kapsētu apsaimniekošanu un ar kapsētu izmantošanu saistītos pakalpojumus, ir likumīga un lietderīga?

Rīga 2018

Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

Vai Liepājas pilsētas pašvaldības rīcība, nodrošinot kapsētu apsaimniekošanu un ar kapsētu izmantošanu saistītos pakalpojumus, ir likumīga un lietderīga?

2018.gada 7.februārī

Likumības un lietderības revīzija “Vai pašvaldību rīcība, nodrošinot kapsētu apsaimniekošanu un ar kapsētu izmantošanu saistītos pakalpojumus, ir likumīga un lietderīga?”

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Piektā revīzijas departamenta 2017.gada 2.janvāra revīzijas uzdevumu Nr.2.4.1–1/2017

Vāka noformējumā izmantota fotogrāfija no Valsts kontroles revidentu arhīva

Cienījamais lasītāj!

Pašvaldības paveikto kapsētu apsaimniekošanas jomā iedzīvotāji novērtē, kad saskaras ar nepieciešamību apbedīt piederīgos vai tuviniekus un apkopjot viņu kapu vietas.

Pirmajā gadījumā iedzīvotāji sagaida saprotamus un ērti pieejamus pakalpojumus un skaidru maksājumu veikšanas kārtību, lai skumju brīdī netiktu apgrūtināti ar sarežģītām birokrātiskām procedūrām. Savukārt rūpēs par tuvinieku atdusas vietām iedzīvotājiem ir būtiski, cik labi iekārtota ir kapsētu infrastruktūra – vai ir sakopti celiņi, uzstādīti soliņi, ierīkotas ūdens ņemšanas vietas, pieejamas atkritumu urnas un nodrošināts viss cits nepieciešamais.

Revīzijā mēs rūpīgi izvērtējam visas šīs lietas, vienlaikus pievēršot uzmanību, vai informācija gan par obligāti veicamajiem maksājumiem, gan par pakalpojumiem un to saņemšanas kārtību, gan par apbedīto personu reģistriem, kas ļautu nepieciešamības gadījumā atrast savu piederīgo vai tuvinieku, ir pieejama iedzīvotājiem.

Informācijas pieejamībā būtiski ir ņemt vērā iedzīvotāju dažādās vajadzības un paradumus. Ja vieniem informāciju ērtāk ir iegūt pašvaldības mājas lapā internetā, tad citi šo informāciju vēlas saņemt pie kapu pārziņiem vai kapos izvietotajos informatīvajos standos.

Tā kā kapsētu izveide ir saistīta ar ievērojamām investīcijām un kapavietu pieejamības jautājums Liepājas pilsētā ir aktuāls, tad ir svarīgi par to domāt savlaicīgi un plānot ilgtermiņā. Tāpēc mēs

izvērtējam arī pašvaldības plānos paredzētās darbības kapsētu turpmākai attīstībai.

Liepājas pilsētas pašvaldība ir nodrošinājusi plašu un ērti atrodamu informāciju jebkuram interesentam, nodrošinot arī informācijas par apbedījumiem attālinātu pieejamību, kā arī izveidojusi skaidru uzskaites sistēmu un atbilstošas kontroles, taču nepieciešams atrisināt jautājumu par lolojumdzīvnieku apbedīšanas atbilstību normatīvajos aktos noteiktajam.

Pateicamies Liepājas pilsētas pašvaldības vadībai un darbiniekiem par sadarbību, sniedzot revīzijas veikšanai nepieciešamo informāciju un paskaidrojumus, kā arī sniedzot viedokli par kapsētu apsaimniekošanas jomas tālāko attīstību valstī kopumā!

Revīzijas laikā izveidojusies konstruktīvā sadarbība dod mums pārliecību, ka nepieciešamie pilnveidojumi kapsētu pārvaldības un apsaimniekošanas jomā Liepājas pilsētā tiks pilnvērtīgi ieviesti.

Ar cieņu
departamenta direktors

Edgars Korčagins

Saturs

Kopsavilkums	5
Motivācija	5
Galvenie secinājumi	6
Būtiskākie ieteikumi	8
Ziņojuma struktūra	8
Situācijas apraksts	10
Pašvaldības apraksts	12
1. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem iespēju cieņpilni apbedīt aizgājēju, noorganizējot skaidru, vienkāršu procesu un ar to saistīto informāciju, kā arī ir nodrošinājusi kapsētu izmantošanai ērtu un pieejamu vidi?	14
1.1. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem pilnīgu un precīzu informāciju par tās pārziņā esošās kapsētu infrastruktūras izmantošanu?	15
1.2. Vai Pašvaldība ir izveidojusi tādu apbedījumu vietu un apbedīšanas uzskaites sistēmu, kas ļauj pamatot Pašvaldības pieņemtus lēmumus kapsētu infrastruktūras paplašināšanā, kā arī nodrošina kvalitatīvu pakalpojumu?	17
Apbedījumu reģistrācija	18
Kapavietu uzskaitē, nekoptu kapavietu apsekošana	19
Kapsētās veikto darbību uzraudzība	21
1.3. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem kapsētu izmantošanai ērtu un pieejamu vidi?	23
2. Vai Pašvaldībā izveidotā attīstības plānošanas un budžeta sistēma atbilst labai pārvaldībai un ļauj pamatot Pašvaldības finanšu resursu izlietojumu iedzīvotājiem prioritārām vajadzībām?	25
2.1. Vai Pašvaldībā ir noteikti konkrēti mērķi un uzdevumi, kas ir saistīti ar kapsētu infrastruktūras attīstību un kapsētu apsaimniekošanu?	25
Prioritāšu definēšana attīstības plānošanas dokumentos	26
Mērķu sasniegšanas uzraudzība	27

2.2. Vai budžeta plānošana Pašvaldībā tiek sasaistīta ar Pašvaldības attīstības mērķiem un uzdevumiem?	29
Alternatīvo risinājumu analīze.....	30
Budžeta plānošana	32
3. Vai Pašvaldības rīcība ar līdzekļiem, nodrošinot kapsētu infrastruktūras izveidi un uzturēšanu, ir ekonomiski pamatota?	34
Izdevumi kapsētu infrastruktūras attīstībai	35
Pašvaldības kapsētu īpašumu uzskaitē un apsaimniekošana	35
Maksas pakalpojumu cenu noteikšana.....	36
Pašvaldības viedoklis	38
Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes	40
Termini un skaidrojumi	47
1.pielikums	48
Atsauces.....	50

Kopsavilkums

Motivācija

Ik dienu Latvijas kapsētās tiek apbedīti vidēji 78 mirušie. Lielākā daļa no vairāk nekā 1700 kapsētām ir pašvaldību pārziņā, taču liela daļa kapsētu pieder arī baznīcu draudzēm.

Kapsētu izveide un uzturēšana ir uzdots pašvaldībām, taču valstiskā līmenī nav reglamentēta, tāpēc pašvaldības pēc savas izpratnes saistošajos noteikumos reglamentē kapsētu izmantošanu un kapavietu iegūšanu, kā arī nosaka ar to saistītus maksājumus. Vienlaikus pašvaldības ar savu institūciju starpniecību iesaistās apbedīšanas tirgū, piedāvājot dažādus maksas pakalpojumus, tajā skaitā kapa rakšanu, inventāra nomu u.tml.

Ņemot vērā lielo pašvaldību skaitu valstī un to atšķirīgo rīcību ar kapsētu apsaimniekošanu saistīto jautājumu risināšanā, situācija var būtiski atšķirties pat blakus esošās pašvaldībās. Tādējādi piederīgajiem var būt sarežģīti iegūt tiem nepieciešamo ar kapavietas iegūšanu un apbedīšanu saistīto informāciju paaugstināta stresa apstākļos.

Revīzija tika veikta, lai izvērtētu, vai iedzīvotāji var pilnvērtīgi un viņiem ērtā veidā saņemt piederīgo apbedīšanai nepieciešamo informāciju un pakalpojumus, un lai apzinātu pašvaldību rīcību kapsētu izveidošanas un apsaimniekošanas jautājumu risināšanā, izvērtētu tās atbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī novērtētu pašvaldību veikto darbību un tām izlietoto līdzekļu izmantošanas efektivitāti.

Revīzijas rezultātā paredzēts apkopot pašvaldību pozitīvo pieredzi un raksturot aizgājēja cieņpilnai apbedīšanai nepieciešamo darbību kopumu, tajā skaitā, vienkāršojot un uzlabojot iedzīvotājiem nepieciešamās informācijas iegūšanu.

Revīzijā kopumā tika vērtēta pašvaldību pārziņā esošo kapsētu izmantošana un apsaimniekošana, tajā skaitā kapsētu teritorijas un infrastruktūras attīstības plānošana un īstenošana, informācijas pieejamība, jomas darbības organizēšana un finansēšana, kā arī uzraudzība un kontrole.

Tika sagatavots informatīvs ziņojums, kurā norādīti būtiskākie konstatējumi, secinājumi, salīdzināta situācija pašvaldībās, tajā skaitā apzinot informāciju par jomas reglamentējumu un noteiktajiem

Revīzija ir veikta, lai sekmētu Pašvaldības pārziņā esošo kapsētu efektīvu pārvaldīšanu nolūkā nodrošināt aizgājēja cieņpilnai apbedīšanai nepieciešamo.

obligātajiem maksājumiem visās 119 pašvaldībās, kā arī pausts Valsts kontroles viedoklis par situāciju valstī kopumā.

Savukārt katrai no izlasē iekļautajām 11 pašvaldībām tika sagatavots atsevišķs ziņojums par kapsētu jomas apsaimniekošanu un attīstību, raksturojot un novērtējot katras pašvaldības darbību atbilstību normatīvajiem aktiem un lietderības aspektiem.

Lai sniegtu pilnīgu ieskatu kapsētu jomas organizācijas un finansēšanas modeļos, revīzijas izlasē tika iekļautas pašvaldības no visiem Latvijas novadiem ar atšķirīgu iedzīvotāju skaitu un sastāvu, atšķirīgu budžetu un administratīvi teritoriālo raksturojumu, kas ļāva aptvert dažādas reliģiskās konfesijas, tradīcijas, kā arī vērtēt atšķirīgus apsaimniekošanas modeļus, finanšu ietekmi uz jomas pakalpojumu nodrošinājumu.

Lai nodrošinātu revidentu secinājumu pārskatāmību, katras nodaļas sākumā norādīts viens vai vairāki vērtētie Pašvaldības darbības rādītāji un sniegts novērtējums, izmantojot luksofora principu: zaļš – vērtējamais aspekts ir sakārtots, dzeltens – ir nepieciešami precizējumi, papildinājumi, sarkans – konstatētas būtiskas neatbilstības, problēmas. Vērtējuma kopsavilkums attēlots sadaļas “Galvenie secinājumi” beigās.

Galvenie secinājumi

Ņemot vērā iedzīvotāju skaitu pilsētā, Pašvaldība ir ieguldījusi lielus resursus un turpina plānveidīgi attīstīt tās administratīvajā teritorijā esošās apbedījumiem paredzētās teritorijas: Pašvaldība ir izveidojusi pārskatāmu uzskaites un atskaites sistēmu un pastāvīgi īsteno kapsētu labiekārtošanas projektus, lai ar minēto darbību kopumu nodrošinātu iedzīvotājiem nepieciešamo mirušo tuvinieku cieņpilnai apbedīšanai.

Lai gan kopumā Pašvaldības rīcības kapsētu infrastruktūras uzturēšanā un attīstībā ir plānveidīgas, secīgas un pārskatāmas, jomas darbības pilnveidē vēl nepieciešams Pašvaldības resursu ieguldījums, tajā skaitā atbilstoši normatīvo aktu prasībām sakārtojot lolojumdzīvnieku apbedīšanu pilsētā, kas šobrīd notiek nelegāli netālu no Pašvaldības pārziņā esošās Dienvidu kapsētas.

Pašvaldības darbības kapsētu uzturēšanā un attīstībā tiek īstenotas atbilstoši tās attīstības plānošanas dokumentos noteiktajam, tomēr dokumentos nav noteikti konkrēti un izmērāmi kapsētu teritoriju un infrastruktūras attīstībā veicamo darbību rezultāta rādītāji un to salīdzināmas vērtības, kas neļauj novērtēt Pašvaldības sasniegtā atbilstību iepriekš plānotajam.

Lai varētu sekot kapavietu piešķiršanas un apbedījumu intensitātei Pašvaldības pārziņā esošajās kapsētās un nodrošinātu datu pieejamību interesentiem, līdztekus kapsētās kārtotajām apbedījumu reģistrācijas grāmatām ir noslēgts līgums par digitālu kapavietu uzskaiti un ir digitalizētas trīs no sešām kapsētām.

Pašvaldība ir uzsākusi nekopto kapavietu apzināšanu un aktēšanu ar mērķi apkopot datus par iespējamajām pārskatāmā nākotnē apbedīšanai pieejamajām kapavietām, tomēr nepieciešams liels resursu ieguldījums aktēšanas veiksmīgai pabeigšanai, lai iegūtu pamatinformāciju turpmākai procesa virzībai.

Pašvaldības tīmekļa vietnē ir nodrošināta plaša informācija iedzīvotājiem – ir pieejami kapavietu iegūšanas un kapsētu izmantošanas noteikumi, ar kapsētu izmantošanu saistīto Pašvaldības noteikto maksas pakalpojumu cenrādis, kapsētas apsaimniekojošo darbinieku kontaktinformācija. Arī pie kapsētām ir izvietoti informācijas stendi ar iedzīvotājiem būtisko informāciju. Tomēr nav nodrošināta pilnīga informācija par Pašvaldības kapsētās veiktajiem apbedījumiem, kā arī saistošie noteikumi ir nepilnīgi.

Lai varētu sekot jomas uzturēšanai un attīstībai piešķirto Pašvaldības budžeta līdzekļu izlietošanai, ir nodrošināta ar kapsētu saimniecību saistīto izdevumu nodalīta grāmatvedības uzskaitē. Ir veikta Pašvaldības noteikto maksas pakalpojumu izmaksu kalkulācija saskaņā ar apstiprinātu metodiku, tomēr ir konstatētas neatbilstības starp pasūtījumiem un kalkulācijām. Turklāt Pašvaldības izveidotā institūcija turpina sniegt tirgū pieejamus pakalpojumus, kas ir pretrunā normatīvajam aktam¹.

Lai gan Pašvaldība ir izveidojusi vairākus ar kapsētu apsaimniekošanu un izmantošanu saistīto darbību reģistrus, uzskaitot piederīgo izvēlētos pakalpojumus, tomēr ir konstatētas atsevišķas neatbilstības starp reģistru datiem un grāmatvedības uzskaites datiem.

Apkopojot secinājumus, sniedzam Valsts kontroles revidentu vērtējumu par mūsu izvirzīto cieņpilnas apbedīšanas nodrošināšanas priekšnosacījumu izpildi Pašvaldībā, darbību atbilstību normatīvajiem aktiem, kā arī izveidotajām kontrolēm (*skatīt 1.attēlu*).

Pašvaldības darbības rādītājs	Sakārtots	Nepieciešami pilnveidojumi	Būtiskas problēmas
Nodrošinājums ar informāciju par būtiskajiem jautājumiem			
Kapavietas iegūšanas nosacījumi un procesa vienkāršums			
Ar apbedīšanu saistīto pakalpojumu organizēšana			

Pašvaldības darbības rādītājs	Sakārtots	Nepieciešami pilnveidojumi	Būtiskas problēmas
Infrastruktūras nodrošinājums, kapsētu labiekārtojums			
Atbilstība normatīvo aktu prasībām			
Pašvaldības izveidotā kontroles sistēma			

1.attēls. Pašvaldības darbību vērtējums.

Būtiskākie ieteikumi

Pamatojoties uz revīzijā konstatēto un mūsu secinājumiem, Pašvaldībai tika sniegti četri ieteikumi, kurus ieviešot:

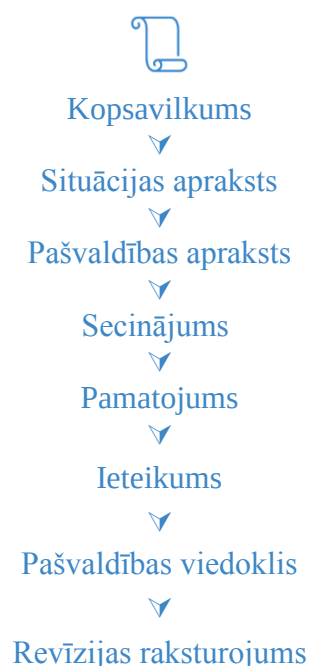
- ☑ tiks veiktas darbības, lai pilnveidotu iedzīvotājiem pieejamās būtiskās ar kapsētu izmantošanu saistītās informācijas apjomu un kvalitāti;
- ☑ tiks īstenoti pasākumi, lai pilnveidotu Pašvaldības attīstības un budžeta plānošanu;
- ☑ tiks veiktas darbības, lai uzlabotu Pašvaldībā ieviestās kontroles.

Ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- ☑ īss kapsētu apsaimniekošanas situācijas apraksts;
- ☑ Pašvaldības īss raksturojums;
- ☑ revīzijas secinājumi, konstatējumi un ieteikumi, sadalot tos trīs būtiskās nodaļās; katras nodaļas ievadā ir sniegts Valsts kontroles viedoklis, secinot būtiskāko un to tālāk nodaļā pamatojot ar revīzijas konstatējumiem;
- ☑ revidējamās vienības iesniegtais viedoklis par veikto revīziju;
- ☑ revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes (mērķis, juridiskais pamatojums, atbildība, apjoms, ierobežojumi).

Ziņojuma pirmajā nodaļā ir izvērtēta iedzīvotājiem būtiskās informācijas par Pašvaldības kapsētu izmantošanu pieejamība, raksturota Pašvaldības izveidotā apbedījumu vietu un apbedīšanas

uzskaites sistēma, kā arī novērtēta kapsētu pieejamība un labiekārtojums.

Ziņojuma otrajā nodaļā ir analizēta Pašvaldības attīstības un budžeta plānošanas sasaiste, izvērtējot, vai līdzekļi kapsētu infrastruktūrā tiek investēti saskaņā ar definētajām prioritātēm un aktuālajām vajadzībām.

Trešajā nodaļā ir analizēts rīcības ar Pašvaldības līdzekļiem pamatojums – vērtēts, vai Pašvaldība tās kapsētu infrastruktūru izmanto efektīvi, vai gūst un precīzi uzskaita visus paredzētos ieņēmumus, kontrolē izmaksu pamatotību.

Revīzijas ziņojumā ietverts revidējamās vienības iesniegtais viedoklis par veikto revīziju.

Sadaļā “Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes” ietverta informācija par revīzijas veikšanas mērķi, juridisko pamatojumu, atbildību, apjomu, ierobežojumiem, kā arī norādīti vērtēšanas kritēriji un sniegts to izpildes kopsavilkums.

Situācijas apraksts

Kapsētu izveidošanas un uzturēšanas un ar to cieši saistītās mirušo kremācijas un apbedīšanas pakalpojumu sniegšanu likumā “Par pašvaldībām” noteiktās² autonomās funkcijas “*gādāt par kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošanu un uzturēšanu*” īstenošanai Latvijā reglamentē MK noteikumi³, kā arī likumā noteiktā kārtībā⁴ izdoti pašvaldību saistošie noteikumi pretēji mūsu kaimiņvalstīm, kur ir pieņemti jomu reglamentējoši likumi⁵.

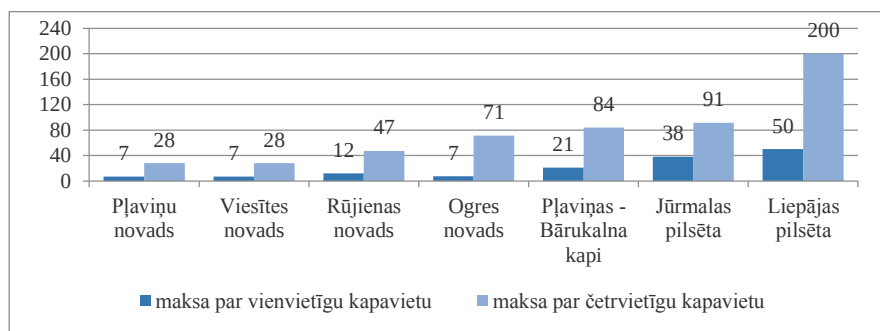
Kapsētu apsaimniekošanas un izmantošanas noteikumi ir izstrādāti 91 pašvaldībā. Tajos ietverts ļoti atšķirīgs jautājumu loks, kā arī konkrētas normas reglamentētas dažādi.

Pašvaldības arī atšķirīgi attiecas pret dažādu maksājumu noteikšanu par to pārziņā esošo kapsētu uzturēšanu un apsaimniekošanu, tomēr viens vai vairāki ar kapsētu izmantošanu saistīti obligāti veicamie maksājumi ir noteikti 80 pašvaldībās. To piemēri attēloti 1.pielikumā.

Piemēram, Liepājas pašvaldībā ir noteikts⁶ tikai viens obligāti veicamais maksājums – maksa par kapavietu –, taču pēc apmēra tā ir visaugstākā no revīzijas apjomā iekļautajām pašvaldībām. Savukārt Dobeles novadā papildus jaunas kapavietas iegādes maksai ir noteikti⁷ vēl arī maksājumi par jaunas kapavietas ierādīšanu un iemērīšanu, par nomas līguma slēgšanu un ar apbedīšanu saistīto dokumentu noformēšanu.

Noteiktie maksājumi variē ļoti lielā amplitūdā, piemēram:

- ☑ revīzijas izlasē iekļautajās pašvaldībās maksa par kapavietas ierādīšanu ir noteikta no 7,00 euro līdz 50,00 euro par vienvietīgu kapavietu un no 28,00 euro līdz 200,00 euro par četrvietīgu kapavietu (*skatīt 2.attēlu*), savukārt citu administratīvo teritoriju pašvaldībās tā ir noteikta pat 578,51 euro par vienvietīgu kapavietu⁸ un 874,71 euro par četrvietīgu kapavietu⁹;

2.attēls. Kapavietas ierādīšanas maksa revīzijas izlasē iekļauto pašvaldību kapsētās¹⁰, euro.

- ☑ sešās pašvaldībās¹¹ noteiktā nomas maksa par kapavietu gadā ir no 1,42 *euro* līdz 4,15 *euro* par vienvietīgu kapavietu.

Līdztekus pašvaldību noteiktajiem obligāti veicamajiem maksājumiem par kapavietas iegūšanu piederīgie var izvēlēties arī citus pašvaldību vai komercsabiedrību piedāvātus maksas pakalpojumus, lai pienācīgi atvadītos no mirušā tuvinieka, piemēram, kapličas nomu atvadu ceremonijai, mirušā uzglabāšanai līdz ceremonijai, kapavietas noformēšanu pirms ceremonijas un sakopšanu pēc apbedīšanas u.tml.

Atšķirīga ir arī pašvaldību tīmekļa vietnēs izvietotā informācija par kapsētu apsaimniekošanu un izmantošanu – saistošie noteikumi, maksas pakalpojumu apraksti, cenrāži ir izvietoti dažādās tīmekļa vietņu sadaļās, un ir nepieciešams ilgs laiks informācijas atrašanai.

Esošā krasī atšķirīgā situācija dažādos novados – kapsētu jomas reglamentējuma esamība, maksājumu veidi, to apmērs, samaksas kārtība, pieejamās informācijas apjoms, tās atrašanai patērējamais laiks – liedz piederīgajam ātri iegūt pilnīgu un salīdzināmu informāciju, kas nepieciešama saistībā ar mirušā radnieka apbedīšanas vietas izvēli, iegūšanu un apbedīšanu.

Valsts kontroles ieskatā pašvaldībai jānodrošina, lai ikviens iedzīvotājs, saskaroties ar nepieciešamību apbedīt piederīgo, to var izdarīt cieņpilni, pēc saviem ieskatiem, vēlmēm un iespējām izvēloties nepieciešamos pakalpojumus. Tam ir nepieciešami šādi priekšnosacījumi:

- ☑ precīza, pilnīga un dažādām mērķauditorijām viegli un ātri atrodamā informācija par jautājumiem, kas saistīti ar apbedīšanu un kapsētu izmantošanu;
- ☑ pieejama kapavieta, ietverot skaidrus tās iegūšanas nosacījumus un vienkāršu procedūru;
- ☑ pieejams un saprotams piedāvāto ar kapsētu izmantošanu un apbedīšanu saistīto pakalpojumu klāsts par samērīgu, objektīvi pamatotu samaksu (cenrāži), kā arī apraksts un saņemšanas kārtība, ieskaitot pakalpojuma saņemšanai nepieciešamos dokumentus;
- ☑ attīstīta kapsētu infrastruktūra, ieskaitot izvadīšanas būves (tajā skaitā kapličas), labiekārtojumu¹² un uzskaites sistēmu, kam jānodrošina iedzīvotājiem ātri un ērti iegūstama informācija par Latvijas kapsētās apbedītajiem, kā arī kapavietu pieejamību.

Ņemot vērā minēto, revīzijā tika izvērtēts:

- ☑ kā Pašvaldība plāno un īsteno kapsētu infrastruktūras attīstību un ikdienas uzturēšanu;
- ☑ vai un kā reglamentēta kapsētu izmantošana, tajā skaitā, vai ir noteikti ar kapsētu izmantošanu saistīti maksājumi;
- ☑ kā iedzīvotājiem iespējams iegūt informāciju par kapavietu iegūšanu un apbedīšanas procesa organizāciju Pašvaldības kapsētās;
- ☑ vai un kā tiek uzskaitītas un kartētas apbedījumiem pieejamās vietas kapsētās un veiktie apbedījumi;
- ☑ kā Pašvaldībā organizēta kapsētu apsaimniekošanai atvēlēto finanšu vadība.

Tāpat tika vērtēta likumības aspektu ievērošana, tajā skaitā:

- ☑ vai kapsētu attīstības plānošana Pašvaldībā notiek atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam un tā ir saskaņota ar budžeta plānošanu;
- ☑ vai ir nodrošināta normatīvajiem aktiem atbilstoša finanšu uzskaites un kontroles sistēma;
- ☑ vai netiek sniegti ar pašvaldību funkciju izpildi nesaistīti pakalpojumi.

Pašvaldības apraksts

Liepājas pilsēta pēc platības ir ceturrtā lielākā pilsēta Latvijā – tās administratīvā teritorija aizņem 68,07 km² platību¹³. Savukārt pēc iedzīvotāju skaita Liepāja ir trešā lielākā pilsēta valstī – tajā 2017.gada sākumā dzīvoja 76 988 iedzīvotāji¹⁴. Iedzīvotāju skaits pilsētā samazinās – iepriekšējo piecu gadu laikā tas sarucis par 6,6%¹⁵.

Iedzīvotāju skaita dinamiku ietekmē mirušo skaits: 2014.gadā Pašvaldībā reģistrēti 989, 2015.gadā – 960 un 2016.gadā – 1063 mirušie¹⁶.

Liepājas pilsētas administratīvajā teritorijā ir sešas Pašvaldības pārziņā esošas kapsētas – Garnizona, Ziemeļu, Dienvidu, Līvas, Centrālā, Vecā. Pašvaldības kapsētās tiek izdarīti ieraksti “kapu grāmatās” par apbedījumiem, līdz ar to Pašvaldībai ir pieejama statistika par veiktajiem apbedījumiem: 2015.gadā veikti 959¹⁷ un 2016.gadā – 1183 apbedījumi¹⁸ (skatīt 1.tabulu).

Revīzijā tika apsekotas četras Pašvaldības kapsētas – Centrālā, Ziemeļu, Līvas un Garnizona –, iepazīstot kapsētu apsaimniekotāja darbību ikdienā.

1.tabula

Pašvaldības kapsētās veikto apbedījumu skaits

Kapsēta	Apbedījumu skaits 2015.gadā	Apbedījumu skaits 2016.gadā
Centrālā	343	452
Dienvidu	384	420
Ziemeļu	82	115
Līvas	81	92
Garnizona	45	72
Vecā	24	32
Pavisam	959	1183

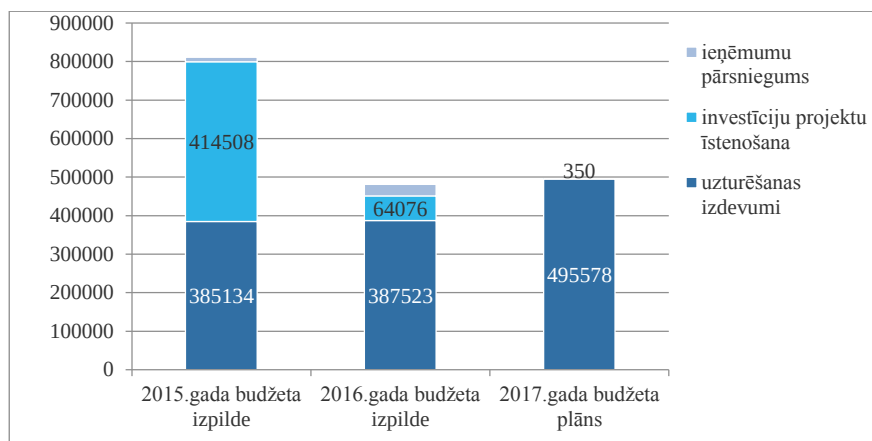
Par kapsētu apsaimniekošanu ir atbildīga PI “Liepājas kapsētu pārvalde”, kura nodrošina pašvaldības autonomās funkcijas – kapsētu izveidošana un uzturēšana – izpildi¹⁹ un īsteno²⁰ dažādus uzdevumus, tajā skaitā:

- ☑ piedalās vienotas Liepājas kapsētu apsaimniekošanas politikas izstrādāšanā un tās realizācijas nodrošināšanā, kā arī normatīvo aktu projektu sagatavošanā;
- ☑ pārrauga kapsētu apsaimniekošanu reglamentējošo tiesību normu ievērošanu visās dažādu reliģisko organizāciju un citu personu īpašumā un/vai apsaimniekošanā esošajās Liepājas kapsētās;
- ☑ plāno un ierīko jaunas kapsētas;
- ☑ nodrošina precīzu, pārskatāmu un drošu apbedījumu uzskaiti, kā arī apbedījuma vietu kartēšanu, veido elektronisku apbedījumu vietu datubāzi;
- ☑ sniedz iedzīvotājiem maksas pakalpojumus, kas saistīti ar apbedīšanu un kapavietas uzturēšanu;
- ☑ slēdz kapavietu uzturēšanas un rezervēšanas līgumus.

Pašvaldība kapsētu apsaimniekošanai līdzekļus plāno, nosakot PI “Liepājas kapsētu pārvalde” ikgadējo budžetu, kā arī investīciju budžetu (*skatīt 3.attēlu*).

Pašvaldība līdztekus citiem attīstības projektiem īsteno divus finansiāli nozīmīgus Attīstības programmā²¹ paredzētus investīciju projektus²²:

- ☑ “Līvas kapličas renovācija”, kam septiņās kārtās izlietoti 233 042 euro.

3.attēls. Pašvaldības kapsētu apsaimniekošanas budžets 2015. 2016. un 2017.gadā²³.

- ☑ “Garnizona kapsētas attīstība, tajā skaitā kapličas būvniecība”, kuru plānots veikt 11.kārtās līdz 2020.gadam²⁴; Projekta īstenošanai 2013.–2016.gadā, kad pabeigta projekta 5.kārta, izlietoti finanšu līdzekļi 578 556 euro apmērā;

1. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem iespēju cieņpilni apbedīt aizgājēju, noorganizējot skaidru, vienkāršu procesu un ar to saistīto informāciju, kā arī ir nodrošinājusi kapsētu izmantošanai ērtu un pieejamu vidi?

Viens no valsts un pašvaldības galvenajiem uzdevumiem ir publisko pakalpojumu nodrošināšana sabiedrībai²⁵. Valsts pārvaldei, vadot procesus, ir jābūt mazai, efektīvai un uz sabiedrības vajadzībām orientētai, tādējādi arī pašvaldību sniegtajiem pakalpojumiem jābūt orientētiem uz klienta vajadzībām, pakārtojot tam gan resursus, gan organizatorisko struktūru²⁶.

Pakalpojumu nodrošināšana sabiedrībai ir viens no galvenajiem valsts un pašvaldību uzdevumiem.

1.1. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem pilnīgu un precīzu informāciju par tās pārziņā esošās kapsētu infrastruktūras izmantošanu?

Pašvaldības tīmekļa vietnē un informācijas standos ievietotie dokumenti un sniegtā informācija kopumā dod iespēju iedzīvotājam vienkopus iegūt visu informāciju par Pašvaldības pārziņā esošo Liepājas pilsētas administratīvās teritorijas kapsētu izmantošanas kārtību un noteiktajiem maksājumiem. Tomēr informācija par kapavietu izvietojumu un apbedītajiem Liepājas pilsētas kapsētās publiski ir pieejama tikai daļēji – par digitalizētajām kapsētām.

Pašvaldībām savās tīmekļa vietnēs sadaļā “Pakalpojumi” jānorāda darbības, kas personai jāveic, lai saņemtu pakalpojumu, pakalpojuma saņemšanai nepieciešamo dokumentu uzskaitījums, laikposms, kurā Pašvaldība pieņem lēmumu par pakalpojuma sniegšanu, pakalpojuma maksa (ja tāda ir) saskaņā ar maksas pakalpojumu cenrādi²⁷.

Informācija par Pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem ir pieejama Pašvaldības tīmekļa vietnes sadaļā “Pašvaldība / Pakalpojumi”, taču informācija saistībā ar kapsētu izmantošanu ir pieejama citā tīmekļa vietnes sadaļā – “Pašvaldība / Liepājas kapsētu pārvalde”, kurā ir iekļauta²⁸:

- ☑ jomas reglamentācija – Pašvaldības saistošie noteikumi un maksas pakalpojumu cenrādis;
- ☑ iestādes un katras kapsētas pārziņa kontaktinformācija;
- ☑ informācija par nekoptu kapavietu aktēšanu;
- ☑ informācija par kapsētu digitalizācijas un informācijas uzturēšanas sistēmu – sistēma ļauj jebkuram interesentam digitāli meklēt apbedītos un papildināt informāciju²⁹ par apbedītajiem un kapa vietu (pievienojot foto, dzīvesstāstus, piemiņas ierakstus u.c.), kā arī iegūt informāciju par kapsētas aktualitātēm (kapusvētkiem, svecīšu vakariem u.c. notikumiem).

Ar kapsētu izmantošanu saistītos jautājumus reglamentējošajos saistošajos noteikumos³⁰ ir:

Nodrošinājums ar informāciju par būtiskajiem jautājumiem	
Kapavietas iegūšanas nosacījumi un procesa vienkāršums	

Pašvaldība nodrošina ērti pieejamu skaidru un saprotamu informāciju par kapsētu izmantošanas kārtību un noteiktajiem maksājumiem, taču nav pieejama pilnīga informācija par kapsētās veiktajiem apbedījumiem.

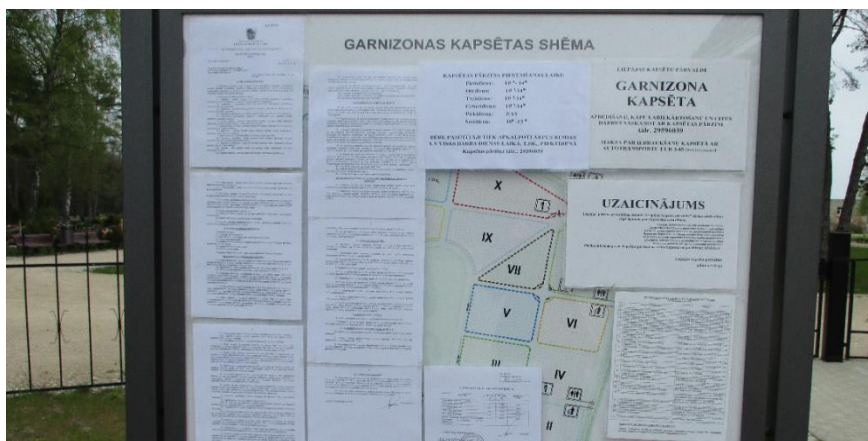
- ☑ noteikti kapsētu iekšējās kārtības noteikumi;
- ☑ noteikta kapavietas piešķiršanas kārtība;
- ☑ noteikta apbedīšanas kārtība³¹;
- ☑ noteikta kapličas izmantošanas kārtība;
- ☑ noteikta mirušo bezpiederīgo apbedīšanas kārtība;
- ☑ noteikta nekoptas kapavietas aktēšanas kārtība;
- ☑ noteikta kapavieta kopēju un amatnieku profesionālās darbības kārtība kapsētās.

Tomēr iepriekš minētie jautājumi nav reglamentēti precīzi: ne saistošajos noteikumos³², ne arī citur iedzīvotājiem netiek sniegta informācija par tādiem būtiskiem jautājumiem kā līguma par kapavietas uzturēšanu noslēgšanas kārtība, vienreizējā maksājuma par kapavieta veikšanas kārtība vai kapličas iznomāšanas apbedīšanas pakalpojumiem, tai skaitā samaksas kārtība.

Kapsētu pārvaldes sniegto ar kapsētu apsaimniekošanu saistīto maksas pakalpojumu sarakstā ir norādīts pēc iedzīvotāju izvēles pieejams 41 pakalpojums, kura izcenojumu ir apstiprinājusi Liepājas pilsētas dome³³.

Pašvaldības tīmekļa vietnes sadaļas “Pakalpojumi” apakšsadaļā “Ģimene” ir iekļauta arī saite uz VARAM izstrādāto kārtību “*Mirušo apbedīšana soli pa solim*”³⁴.

Revīzijas gaitā apsekojot Pašvaldības kapsētas, tika konstatēts, ka pie tām ir izvietoti informācijas stendi (*skatīt 4.attēlu*), kuros norādīta aktuālā informācija, tajā skaitā:

4.attēls. Informācijas stends Garnizona kapsētā³⁵.

- ☑ Pašvaldības saistošie noteikumi un maksas pakalpojumu cenrādis;
- ☑ paziņojums par nekoptu kapavietu aktēšanu;
- ☑ uzaicinājums slēgt kapavietas uzturēšanas līgumu;
- ☑ kapsētu pārziņu kontaktinformācija.

Pašvaldība nodrošina arī tās apzinātās informācijas par kapsētās veiktajiem apbedījumiem publisku pieejamību: ir noslēgts līgums ar SIA “Cemety” par kapsētu informācijas sistēmas lietošanu³⁶. Tādējādi ir nodrošināta Līvas, Garnizona un Ziemeļu kapsētas digitāla plāna, apbedījumu un citas saistītās informācijas publiska pieejamība. Savukārt Dienvidu kapsētas digitalizāciju, nodrošinot apbedījumu datu publisku pieejamību, bija plānots paveikt līdz 2017.gada oktobrim, taču tas nav īstenots³⁷.

Revīzijā tika konstatēti vairāki veidi, kā nodrošināt pašvaldību apkopotās un sagatavotās informācijas par kapsētu izmantošanu un apbedījumiem publisku pieejamību. Revidentu ieskatā visātrāko un ērtāko pieejamību nodrošina datu publicēšana Pašvaldības tīmekļa vietnē, kā arī informācijas standos pie kapsētām.

Apkopojot minēto, revidenti secina, ka Pašvaldība ir nodrošinājusi ērtu informācijas par kapsētu izmantošanu pieejamību dažādām iedzīvotāju grupām.

1.2. Vai Pašvaldība ir izveidojusi tādu apbedījumu vietu un apbedīšanas uzskaites sistēmu, kas ļauj pamatot Pašvaldības pieņemtos lēmumus kapsētu infrastruktūras paplašināšanā, kā arī nodrošina kvalitatīvu pakalpojumu?

Pašvaldības pienākums ir nodrošināt pakalpojumu sniegšanas pilnveidošanu ar mērķi nodrošināt labāku pakalpojuma pieejamību sabiedrībai. Pakalpojumu pilnveidošana savā būtībā ir pastāvīga (cikliska) uzdevumu kopuma veikšana, sākot ar esošās situācijas apzināšanu un izvērtēšanu, pilnveides mērķu izvirzīšanu, beidzot ar pilnveidošanas pasākumu plānošanu un īstenošanu³⁸.

Kapsētu pārvalde ir nodrošinājusi kapsētās apbedīto reģistrāciju “kapu grāmatās”, kas ļauj sekot apbedījumiem

PI “Liepājas kapsētu pārvalde” uzkrātā informācija par apbedīšanas intensitāti tiek izmantota Pašvaldības lēmumu pamatošanai.

pieejamo vietu izmantošanas un apbedīšanas intensitātei, kā arī ļauj uzkrāto informāciju izmantot, lai pamatotu Pašvaldības lēmumus par kapsētu infrastruktūras attīstību.

Apbedījumu reģistrācija

Apbedījumu reģistrāciju nodrošina Kapsētu pārvaldes darbinieki – kapsētu pārziņi. Pašvaldības kapsētās informācija tiek reģistrēta kapu grāmatās, apbedīšanas pakalpojumu reģistrācijas žurnālos un transporta iebraukšanas atļauju reģistrā. Tā kā visa informācija tiek reģistrēta manuāli, Pašvaldība ir pieņēmusi lēmumu datus apkopot vienotā un publiski pieejamā serverī elektroniskā veidā.

Pašvaldībā ir digitalizētas trīs kapsētas – Garnizona, Līvas un Ziemeļu –, bet Dienvidu kapsētas digitalizācija ir uzsākta.

Saskaņā ar Pašvaldības viedokli, veicot kapsētu digitālo kartēšanu³⁹:

- ☑ tiks digitalizēti kapsētu plāni, kartes;
- ☑ būs ērtāka kapavietu, to īpašnieku un apbedījumu informācijas uzturēšana un papildināšana;
- ☑ varēs operatīvi iegūt informāciju par kapavietu un apbedījumu statistiku, prognozēm u.c.

Kapsētas pārziņis veic apbedījumu reģistrāciju “Apbedīšanas pakalpojumu reģistrācijas žurnālā”, aizpildot nepieciešamās ailes, tajā skaitā norādot:

- ☑ apbedīšanas datumu;
- ☑ mirušā vārdu, uzvārdu, personas kodu;
- ☑ kapa rakšanas vietu (vecā – virsapbedījums – vai jaunā);
- ☑ piederīgo pieprasītos pakalpojumus⁴⁰.

Ierakstus apstiprina ar kapsētas pārziņa parakstu.

Tāpat tiek aizpildīta kapsētas “kapu grāmata”, kurā norāda:

- ☑ kārtas numuru un apbedīšanas datumu;
- ☑ mirušā vārdu, uzvārdu, personas kodu;
- ☑ miršanas apliecības numuru;
- ☑ atbildīgo par apbedīšanu;

Ir izveidots apbedījumu reģistrācijas žurnāls un ir uzsākta kapavietu kartīšu izveide, apkopojot arī informāciju par iepriekšējiem apbedījumiem.

- ☑ apbedīšanas vietu;
- ☑ brīvo vietu skaitu ģimenes kapavietā;
- ☑ kapavietas uzturētāju;
- ☑ informāciju par kapavietā izvietotajiem pieminekļiem.

Datu precizitātes uzlabošanai un apbedījumu kontrolei Pašvaldības kapsētu pārziņi pastāvīgi apzina informāciju par vēsturiskajiem apbedījumiem ģimenes kapavietās. Vēsturiskās informācijas neesamība rada situācijas, ka nav iespējams pieņemt pamatotu lēmumu, ja nepieciešams veikt virsapbedījumu.

Informācijas par apbedījumu apzināšanu atvieglo uz tradicionāli apbedījuma vietā novietotā krusta norādītie dati par apbedīto: vārds, uzvārds, dzimšanas un miršanas dati.

Lai nodrošinātu lēmumu pieņemšanas pamatojumu, no 2017.gada, noslēdzot līgumu par kapavietas uzturēšanu, tiek izveidota kapavietas kartīte, kurā tiek apkopota informācija par veiktajiem apbedījumiem. Šādas kartītes tiek veidotas arī vecajām kapavietām, kad kapavietas uzturētājs ierodas noslēgt līgumu: tiek apzināti un kartītē ierakstīti dati par iepriekš veiktajiem apbedījumiem.

Kapavietu kartīšu izveide Pašvaldībā tika uzsākta nolūkā atvieglot kapsētu digitalizācijas procesu. Kapsētu pārvaldes darbinieki ir apņēmušies pašu spēkiem ievadīt visu trūkstošo informāciju SIA “Cemety” datubāzē: darbiniekiem uzdots ievadīt informāciju par senākiem apbedījumiem, pārvaldes vadītājam uzdots pastāvīgi ievadīt jaunāko informāciju, tādējādi nodrošinot pēc iespējas pilnīgāku informāciju un tās saglabāšanu.

Kapsētu pārvalde datus par apbedījumu intensitāti izmanto budžeta plānošanā – iesniedzot budžeta projektu nākamajam gadam⁴¹. Atbilstoši apbedījumu skaitam tiek plānoti maksas pakalpojumu ieņēmumi, kā arī īstenojamie kapsētu infrastruktūras attīstības investīciju projekti.

Kapavietu uzskaitē, nekoptu kapavietu apsekošana

Pašvaldība kopš 2015.gada informēja iedzīvotājus par aktēšanas procesa uzsākšanu, aicinot sakopt piederīgo kapavietas un noslēgt kapavietu uzturēšanas līgumus. Aicinājumi tika izvietoti Pašvaldības izveidotajos informācijas standos pie kapsētām.

Saskaņā ar Pašvaldības saistošajiem noteikumiem⁴²:

PI “Liepājas kapsētu pārvalde” darbinieki veic kapavietu apsekošanu, apzinot nekoptās kapavietas un aicinot tās sakopt, kā arī aicinot noslēgt nomas līgumus.

- ☑ reizi gadā Kapsētu pārvaldes izveidota komisija apseko nekoptās kapavietas, sagatavo aktu par katru nekopto kapavietu un markē to ar brīdinājuma zīmi (*skatīt 5.attēlu*). Brīdinājuma zīmes paraugs un informācija, kur vērsties, redzot šādu zīmi uzturētajā kapavietā, tiek izvietota uz informācijas stenda pie ieejas kapsētā;

5.attēls. Aktētas kapavietas apzīmēšana Centrālajā kapsētā⁴³.

- ☑ ja kapavieta piecus gadus ir atzīta par nekoptu, kapavieta tiek pārņemta Pašvaldības valdījumā;
- ☑ Kapsētu pārvalde nosūta kapavietas uzturētājam aktu, brīdinājumu par iespējamo kapavietas uzturēšanas tiesību pārtraukšanu un uzaicinājumu sakopt kapavietu⁴⁴ un ierasties Kapsētu pārvaldē vai pie kapsētas pārziņa;
- ☑ ja kapavietas uzturētājs trīs mēnešu laikā kapavietu nesakopj un neierodas Kapsētu pārvaldē, kapavietas uzturēšanas līgums tiek izbeigts.

Pašvaldības pārziņā iegūtās kapavietas var tikt piešķirtas jaunu apbedījumu veikšanai⁴⁵.

Pašvaldība kapavietu apsekošanas procesu uzsāka tikai 2017.gada 28.aprīlī, pirmās apsekojot kapavietas Centrālās kapsētas vecākajā daļā. Tomēr dienas laikā apsekota tikai neliela kapsētas daļa un noformēti akti par 12 nekoptām kapavietām, ko Pašvaldībā skaidroja ar nepieciešamību procesā ieguldīt lielus laika un cilvēku resursus.

Citās kapsētās kapavietu apsekošanas process tika uzsākts 2017.gada 26.maijā.

Aktēšana tiek veikta, ievērojot šādus nosacījumus:

- ☑ lai nodrošinātu objektivitāti, kapsētu pārziņi aktēšanā netiek iesaistīti;
- ☑ ir izveidota komisija, kurā ir Kapsētu pārvaldes direktora vietniece un divi labiekārtošanas strādnieki;
- ☑ aktu⁴⁶ paraksta arī kapsētas pārzinis;
- ☑ aktam pievieno kapavietas fotogrāfiju;
- ☑ aktētājā kapavietā novieto zīmīti ar informāciju par kapavietas apsekošanu⁴⁷, aicinot kapavietas uzturētāju sazināties ar kapsētas pārzini (*skatīt 5.attēlu*).

Aktēšanas periods ir pieci gadi. Tā kā aktēšanas process ir tikai uzsākts, Pašvaldība nav pieņēmusi lēmumu par turpmāko rīcību ar nekoptajām kapavietām, tajā skaitā nav noteikusi, vai tiks izvērtēta aktēto nekopto kapavietu saglabāšana, lai nodrošinātu kapsētas ainavas veidošanu un kultūrvēsturiskās piemiņas saglabāšanu.

Nekopto kapavietu apsekošanas gaitā citās pašvaldībās ir konstatētas problēmsituācijas. Piemēram, Jūrmalas pilsētas pašvaldībā norādīja, ka nav noteikts precīzs nekoptas kapavietas formulējums, lai izslēgtu vērtējošās personas subjektīvo viedokli. Tādējādi paredzēts pašvaldības saistošajos noteikumos iekļaut nekoptas kapavietas aprakstu. Pašvaldība normatīvajos aktos nav noteikusi, vai un kādā veidā pēc pieciem gadiem notiks aktēto kapavietu nodošana citam kapavietas uzturētājam.

Kapsētās veikto darbību uzraudzība

Pašvaldību kapsētās veikto darbību uzraudzību lielākoties īsteno kapsētu pārziņi vai teritoriju apsaimniekotāju pārstāvji. Tie ierāda kapavietas robežas, saskaņo un norāda kapa rakšanas vietu un uzrauga kapa rakšanas normatīvu ievērošanu.

Pašvaldības saistošajos noteikumos ir reglamentējušas arī citu darbību veikšanu, piemēram, atļauju izsniegšanu kapavietas aprīkojuma uzstādīšanai, demontāžai, izvešanai vai rekonstrukcijai, kapa rakšanas pakalpojuma ierobežojumus u.tml.

Lai gan Pašvaldībā ir pieņemti saistošie noteikumi par kapsētām un tiek nodrošināta apbedīto personu reģistrācija, tomēr kapsētu apsaimniekošanas jomā ir vērojamas problēmas. Kapsētu apsekošanā tika konstatēts:

Pašvaldība nevar pilnvērtīgi nodrošināt normatīvajiem aktiem atbilstošu mājdzīvnieku apglabāšanu.

- ☑ kapsētās ir izvietoti atkritumu konteineri, kuros iedzīvotāji izmet ne tikai kapsētās radušos atkritumus, bet arī sadzīves, tai skaitā lielgabarīta, atkritumus;
- ☑ kapavietas uzturētājs uzstāda kapavietas aprīkojumu ārpus ierādītās kapavietas teritorijas, tādējādi traucējot piekļūšanu blakus esošām kapavietām;
- ☑ kapavietas uzturētājs veic apzaļumošanu ārpus ierādītās kapavietas teritorijas vai veiktie apstādījumi netiek pienācīgi apkopti un sniedzas aiz ierādītās kapavietas robežām, tādējādi apgrūtinot kapsētas apmeklētāju pārvietošanos pa taciņām;
- ☑ amatnieki pēc darbu veikšanas vai darba dienas beigās nesakopj darba vietu, nereti traucējot blakus kapavietu apmeklēšanu.

Revīzijas gaitā Pašvaldība pilnveidoja iekšējās kontroles nolūkā novērst kapsētās veikto darbību neatbilstības – tika izdots rīkojums⁴⁸ un precizēti kapsētu pārziņu amata apraksti⁴⁹, nosakot periodisku kapsētās veikto darbību kontroli.

Starp Pašvaldības apsaimniekoto Dienvidu kapsētu un jūru apmežotās kāpās ir izveidota nelegāla dzīvnieku kapsēta. Dzīvnieki tiek apbedīti brīvās vietās, kapavietās izvietojot pieminekļus, izveidojot bruģētus laukumus, ierīkojot sētiņas, veidojot apstādījumus u.tml. (*skatīt 6.attēlu*).

6.attēls. Dzīvnieku apbedījumi pie Dienvidu kapiem⁵⁰.

Pretēji normatīvajā aktā⁵¹ noteiktajam:

- ☑ kapsēta izveidota teritorijā, kur gruntsūdens līmenis nav zemāks par diviem metriem no augsnes virskārtas, kā arī ap teritoriju nav noteikta aizsargjosla;

- ☑ teritorija nav iežogota un aprīkota ar vārtiem;
- ☑ teritorija nav reģistrēta Pārtikas un veterinārajā dienestā, kas veic dzīvnieku kapsētu uzraudzību un kontroli.

Pašvaldības pārstāvji norādīja, ka Pašvaldībai nav iespēju kontrolēt un ierobežot jaunu dzīvnieku kapavieta izveidošanu, jo teritorija ir plaša, pieejama un ekonomisku apsvērumu dēļ tai nav iespējams nodrošināt diennakts uzraudzību. Tāpēc mirušo mājdzīvnieku apglabāšana šajā teritorijā turpinās. Tomēr rakstiski noformulētu viedokli Pašvaldība nesniedza⁵².

Izvērtējot Pašvaldības darbības un iespējamās rīcības, revidenti konstatēja:

- ☑ par dzīvnieku kapsētu iekārtošanas un uzturēšanas prasību pārkāpšanu ir noteikta administratīvā atbildība⁵³ – ir paredzēts naudas sods no septiņiem *euro* līdz 1400 *euro*; šādu sankciju piemērošanai būtu jāstimulē jautājuma sakārtošana;
- ☑ Pašvaldībā jau ilgstoši tiek risināts jautājums par dzīvnieku kapsētas izveidi Grobiņas novadā, jo Liepājas pilsētā šādas kapsētas izveide nav iespējama, ņemot vērā augsto gruntsūdeņu līmeni.

1.3. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem kapsētu izmantošanai ērtu un pieejamu vidi?

Kapsētu pārvalde ikdienas apsaimniekošanas darbu ietvaros pastāvīgi pilnveido tās pārziņā esošo pašvaldības kapsētu labiekārtojumu, nodrošinot apmeklētājiem nepieciešamās ērtības.

Lai nodrošinātu piederīgajiem iespēju cieņpilni apbedīt aizgājēju, pašvaldībām revidentu ieskatā būtu jānodrošina virkne priekšnosacījumu, tajā skaitā attīstīta kapsētu infrastruktūra, ieskaitot izvadīšanas būves (kapličas u.c.) un teritorijas labiekārtojumu: piemēram, norādes, piebraucamie ceļi, auto stāvlaukumi, teritorijas norobežojums, teritorijas apgaismojums, informācijas stendi, kapsētu celiņi, labierīcības, soliņi, atkritumu urnas, ērtas ūdens ņemšanas vietas, kapusvētku norises vietas aprīkojums.

Pie revīzijas laikā apsekotajām Pašvaldības kapsētām ir nodrošināta ērta piekļuve un ir izveidoti automašīnu stāvlaukumi⁵⁴. Lai

PI “Liepājas kapsētu pārvalde” pastāvīgi pilnveido tās pārziņā esošo kapsētu labiekārtojumu, lai nodrošinātu apmeklētājiem nepieciešamās ērtības.

Infrastruktūras
nodrošinājums, kapsētu
labiekārtojums

nodrošinātu iedzīvotāju nokļūšanu uz Dienvidu kapsētu, Pašvaldība veica izmaiņas pilsētas sabiedriskā transporta shēmā, izveidojot jaunu autobusu līniju⁵⁵.

Pie kapsētām ir izvietoti informācijas stendi ar kapsētu pārziņu kontaktinformāciju, paziņojumi par aktēšanas veikšanu, uzaicinājumi slēgt līgumus par kapavietas uzturēšanu, maksas pakalpojumu cenrāži un cita informācija.

Kapsētās ir nodrošinātas ūdens ņemšanas vietas un tualetes kapsētu apmeklētājiem. Kapsētās tiek veidots celiņu tīkls, bet, piemēram, Centrālās kapsētas vecajā daļā vietām tas ir zudis, un ir apgrūtināta piekļuve atsevišķām apbedījumu vietām.

Kapsētās ir izveidotas vietas bioloģiski noārdāmo atkritumu izmešanai, kā arī ir izvietoti sadzīves atkritumu konteineri.

Īstenojot Garnizona kapsētas attīstības projektu, ir izveidotas velonovietnes, soliņi, atkritumu urnas, ūdens sūkņi (*skatīt 7.attēlu*).

7.attēls. Garnizona kapsētas labiekārtojums⁵⁶.

Saskaņā ar Pašvaldības sniegto informāciju⁵⁷ kapsētu apsaimniekošanā un labiekārtošanā ir veiktas šādas darbības:

- ☑ veikta inventarizācija un izveidota elektroniskā datubāze Garnizona kapsētai (2015.gadā), kā arī Ziemeļu un Līvas kapsētām (2016.gadā). 2017.gadā ir plānots inventarizēt un izveidot elektronisku datu bāzi Dienvidu kapsētai;
- ☑ 2015.gadā pabeigta Līvas kapsētas kapličas atjaunošanas 3.kārta; atjaunota Līvas kapsētas žoga daļa; pabeigta Garnizona kapsētas paplašināšanas 5.kārta; veikts Centrālās un Dienvidu kapsētas grants ceļu seguma remonts; labiekārtots Ziemeļu kapsētas kapličas laukums;

- ☑ 2016.gadā ir veikts Centrālās, Dienvidu un Ziemeļu kapsētas grants ceļu seguma remonts; īstenota Līvas kapsētas kapličas atjaunošanas 4.–7.kārta; atjaunota Līvas kapsētas žoga daļa.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu iespēju operatīvi sniegt iedzīvotājiem interesējošo informāciju ar kapsētu izmantošanu saistītos jautājumos, Pašvaldībai pilnveidot iedzīvotājiem pieejamo informatīvo bāzi ar kapsētu izmantošanu saistītos jautājumos, aktualizējot Pašvaldības saistošos noteikumus, papildinot Pašvaldības un Kapsētu pārvaldes tīmekļa vietnēs pieejamo informāciju.

Lai novērstu normatīvajiem aktiem neatbilstošu darbību veikšanu Pašvaldības pārziņā esošajās kapsētās un tām pieguļošajās teritorijās, Pašvaldībai aktualizēt jautājumu par lolojumdzīvnieku apbedīšanu.

2. Vai Pašvaldībā izveidotā attīstības plānošanas un budžeta sistēma atbilst labai pārvaldībai un ļauj pamatot Pašvaldības finanšu resursu izlietojumu iedzīvotājiem prioritārām vajadzībām?

Saskaņā ar normatīvo regulējumu pašvaldībai jāizveido attīstības plānošanas sistēma – jāizstrādā attīstības plānošanas dokumenti, kuros jānosaka mērķi, rīcības virzieni, darbības, kā arī sasniedzamais rezultāts un tā rādītāji, lai būtu iespējams novērtēt mērķa sasniegšanu, un jāsapatavo ar attīstības plānošanu saskaņots budžets, paredzot lietderīgāko pašvaldības līdzekļu izlietojumu⁵⁸.

2.1. Vai Pašvaldībā ir noteikti konkrēti mērķi un uzdevumi, kas ir saistīti ar kapsētu infrastruktūras attīstību un kapsētu apsaimniekošanu?

Pašvaldība ir noteikusi administratīvajā teritorijā aktuālās problēmas, kā arī īstenojamās investīciju projektus kapsētu infrastruktūras attīstībai, tomēr sagaidāmais rezultāts ir

aprakstošs un nav noteiktas rezultātīvo rādītāju skaitliskās vērtības, lai novērtētu sasniegto. Arī īstenotā mērķu sasniegšanas uzraudzība nedod priekšstatu par kapsētu infrastruktūras attīstībā sasniegto un vēl darāmo.

Prioritāšu definēšana attīstības plānošanas dokumentos

Pašvaldībā ir izstrādāta un ir spēkā Liepājas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam⁵⁹, Liepājas pilsētas attīstības programma 2015.–2020.gadam⁶⁰, kurā ir esošās situācijas apraksts, attīstības programmas īstenošanas rīcības un investīciju plāns.

Pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentos ir izvirzīti ar teritorijas attīstību un labiekārtošanu saistīti stratēģiskie mērķi un rīcībpolitikas, un ir noteiktas rīcības, aktivitātes, uzdevumi kapsētu teritoriju attīstībā – Liepājas pilsētas attīstības programmas rīcības plānā⁶¹ ir ietverta rīcība 2.1.6.(7.) “*Izstrādāt labiekārtojuma projektus pilsētas kapsētu teritorijām un īstenot kapsētu teritoriju inventarizāciju*”, savukārt investīciju plānā⁶² ir iekļauti vairāki projekti, kurus paredzēts īstenot līdz 2020.gadam:

- ☑ “*Liepājas kapsētu inventarizācija ar elektronisku datu bāzes izveidi*”;
- ☑ “*Dzīvnieku kapsētas izbūve (Grobiņas novada teritorijā)*”;
- ☑ “*Dienvīdu kapsētas attīstība*”;
- ☑ “*Krematorija būvniecība Garnizona kapsētā*”;
- ☑ “*Garnizona kapsētas attīstība (tiek realizēts pa kārtām)*”.

Attīstības plānošanas dokumentos definētie mērķi un noteiktie rīcības virzieni, darbības, uzdevumi daļēji izriet no iepriekš veiktās situācijas analīzes.

Attīstības programmā, raksturojot stratēģiju komunālās infrastruktūras jomā, Pašvaldība ir noteikusi ar kapsētu attīstību saistītās problēmas un nepieciešamo attīstību. Secināts⁶³, ka nepieciešams izstrādāt pilsētas kapsētu labiekārtojuma projektus un īstenot kapsētu inventarizāciju, kā arī izveidot infrastruktūru dzīvnieku labturībai pilsētā, tajā skaitā dzīvnieku kapsētu.

Lai gan Attīstības programmā ir iekļauta SVID tabula, tajā⁶⁴ nav raksturoti ar kapsētu apsaimniekošanu saistīti jautājumi, kā arī nav

Atbilstība normatīvo aktu prasībām

Pašvaldības izveidotā kontroles sistēma

Pašvaldības programmā definētie prioritārie attīstības virzieni daļēji izriet no veiktās situācijas analīzes.

Attīstības definētie

virzieni

daļēji izriet no veiktās situācijas analīzes.

veikta plašāka Pašvaldības priekšrocību un trūkumu, iespēju un draudu izvērtēšana, tās rezultātā definējot prioritātes.

Teritorijas plānojuma izstrādes gaitā Pašvaldība, raksturojot esošo situāciju, konstatējusi⁶⁵: *“neveicot kapsētu paplašināšanu, apbedījumu vietu varētu pietikt vēl ~15 gadiem. Plānotās teritorijas kapsētu nepieciešamības nodrošināšanai noteiktas Dienvidu kapiem un Garnizona kapiem”*.

Mērķu sasniegšanas uzraudzība

Lai novērtētu kapsētu teritorijas un infrastruktūras attīstībā sasniegto un salīdzinātu to ar plānoto, jāvērtē uzdevumu izpildē paredzētie sasniedzamie rezultāti un tos raksturojošie rādītāji.

Pašvaldība ir noteikusi aprakstošus sagaidāmos veicamo rīcību rezultātus, nav noteikti izmērāmi rādītāji (piemēram, jaunizveidojamās kapsētu teritorijas platība vai ierīkojamo kapavietu skaits katrā kapsētas paplašināšanas kārtā) un to sākotnējās un sasniedzamās vērtības.

Liepājas pilsētas attīstības programmā⁶⁶ ir noteikts vidējā termiņa mērķis *“(M2–2020) Liepājā ir saglabātas un atjaunotas dabas vērtības un kultūrvēsturiskais mantojums, pilsētas apsaimniekošana ir ilgtspējīga”* un tam atbilstošs rīcībpolitikas virziens *“2.1. Videi draudzīga pilsētas apsaimniekošana un dzīvesveids”*, kurā ir iekļauta rīcība⁶⁷ *“Kapsētu paplašināšana un jaunu kapsētu izveide un to apsaimniekošana”*. Attīstības programmas rīcību plānā ir noteiktas⁶⁸ šīs rīcības ietvaros veicamās darbības – *“Kapsētu labiekārtojums tiek realizēts ikgadējā apsaimniekošanas budžeta ietvaros. Inventarizācijai līdzekļi nav paredzēti (daļēja inventarizācija tiek veikta ar digitalizācijas palīdzību)”* –, bet ne sasniedzamais rezultāts.

Savukārt aktualizētajā Liepājas pilsētas investīciju plānā⁶⁹ kapsētu apsaimniekošanas jomā paredzēto darbību sasniedzamais rezultāts ir noteikts aprakstoši un vispārīgi. Piemēram:

- ☑ projekta *“Liepājas kapsētu inventarizācija ar elektronisku datu bāzes izveidi”* sasniedzamais rezultāts noteikts *“Izveidota elektroniska datu bāze”*;
- ☑ noteikts projekta *“Krematorija būvniecība Garnizona kapsētā”* iznākums, paredzot sasniedzamo rezultātu *“Izbūvēts krematorijs”*.

Izņēmums ir dzīvnieku kapsētas izbūves projekts, kurā noteikts sasniedzamais rādītājs – 4 ha platība un konkrēti apjomi veicamajiem

Kapsētu teritorijas un infrastruktūras attīstībā sasniedzamais rezultāts ir noteikts aprakstošs, nedefinējot rezultāta rādītājus, to sākotnējās un plānotās vērtības.

darbiem, piemēram, “žoga izbūve 1340 m”, “ceļu izveide 3000 m²”, “automašīnu stāvlaukuma izveide 930 m²”.

Turklāt Attīstības programmas investīciju plānā iekļautajiem projektiem īstenošanas termiņš ir norādīts⁷⁰, atzīmējot “X” plāna ailē “*Īstenošanas termiņš (2015–2020)*”, taču nenorādot konkrētu katra projekta plānoto īstenošanas termiņu un katram gadam paredzēto indikatīvā finansējuma summu.

Pašvaldība ir noteikusi⁷¹ arī attīstības dokumentu uzraudzības kārtību un uzraudzības veikšanas periodiskumu – ikgadējā uzraudzība, uzraudzība pār trīs gadu periodā paveikto.

Lai gan Pašvaldība ir izstrādājusi ikgadējos uzraudzības ziņojumus par 2015. un 2016.gadā paveikto⁷², tomēr to saturs tikai daļēji atbilst Pašvaldības noteiktajai uzraudzības kārtībai – ziņojumos:

- ☑ jāiekļauj⁷³ “*īstenotās rīcības, apakšrīcības mērķu un rīcībpolitiku sasniegšanas virzienā, uzraudzības rādītāju izpildes progresu, secinājumus un ieteikumus rīcību uzlabošanai ar mērķi sasniegt izvirzītos rādītājus*”;
- ☑ raksturota rīcībpolitiku rezultatīvo rādītāju dinamika vairāku gadu periodā, sniedzot skaidrojumu tiem rādītājiem, kas neatbilst vēlamajai tendencei;
- ☑ nav sniegta informācija par īstenotajām rīcībām un apakšrīcībām mērķu un rīcībpolitiku sasniegšanai;
- ☑ nav izdarīti secinājumi un sniegti priekšlikumi rīcību uzlabošanai ar mērķi sasniegt izvirzītos rādītājus, tomēr norādīts⁷⁴, ka gan 2015., gan 2016.gadā noteiktie rezultatīvie rādītāji un Attīstības programmas īstenošana “*kopumā vērtējama pozitīvi, ņemot vērā to, ka negatīvās tendences rādītājos ir vai nu niecīgas, gadījuma rakstura vai loģiski skaidrojamas*”.

Turklāt Pašvaldība nav izstrādājusi uzraudzības ziņojumu par trīs gadu periodā paveikto, kuru Pašvaldībai saskaņā ar Attīstības programmu⁷⁵ bija jā sagatavo un jāpublicē 2017.gada pirmajā pusē pirms pašvaldību vēlēšanām un kurā paredzēts analizēt un atspoguļot ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas rādītāju izpildē sasniegto trīs gadu periodā.

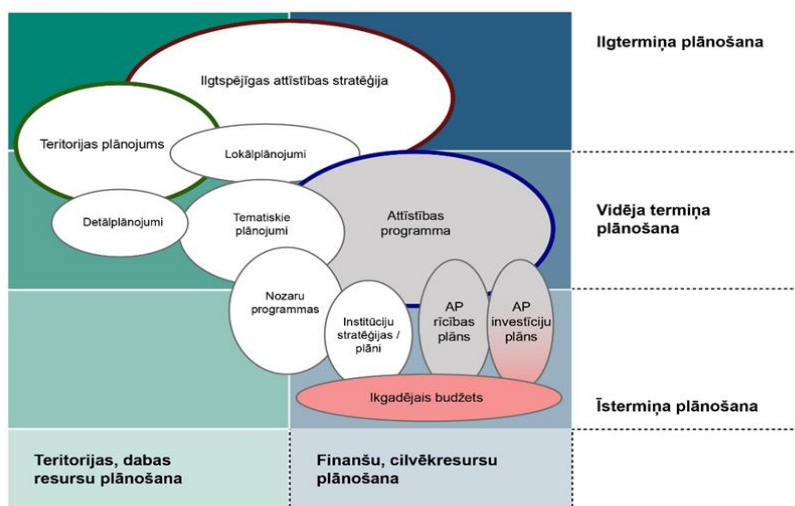
Neveicot attīstības plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanai īstenoto uzdevumu izpildes rādītāju izvērtēšanu un analīzi, kuras laikā tie tiek salīdzināti ar iepriekš noteiktām sākotnējām vērtībām un plānotajām sasniedzamajām vērtībām, Pašvaldība nevar izvērtēt jomas darbības efektivitāti un nevar noteikt,

kādā mērā ir sasniegti izvirzītie mērķi. Tādējādi nevar plānot nepieciešamo finansējumu budžetā un nevar pamatot pārskata periodā izlietoto finanšu līdzekļu apmēru un lietderību, kā arī nevar veikt aktīvas darbības, lai situāciju nepieciešamības gadījumā uzlabotu.

2.2. Vai budžeta plānošana Pašvaldībā tiek sasaistīta ar Pašvaldības attīstības mērķiem un uzdevumiem?

Pašvaldība ir izstrādājusi budžeta sagatavošanas kārtību un, sākot ar 2018.gadu, noteikusi, kāda informācija no attīstības plānošanas dokumentiem ir jāiekļauj budžeta dokumentos. Tomēr 2017.gadā tikai atsevišķos Pašvaldības budžeta dokumentos tiek norādīta sasaiste starp teritorijas attīstībai, tajā skaitā kapsētu apsaimniekošanai, plānoto piešķiramo finanšu līdzekļu apjomu un Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos noteiktiem rīcības virzieniem, rīcībām, aktivitātēm kapsētu attīstībā.

Katrai pašvaldībai ir ļoti rūpīgi jāplāno sava darbība un jāizvērtē šīs darbības rezultāti, lai ar ierobežotajiem finanšu līdzekļiem risinātu tikai aktuālākās problēmas un apmierinātu iedzīvotāju vajadzības.

8.attēls. Pašvaldības plānošanas dokumentu sistēma un budžeta vieta tajā. Avots: PPK, 2016.

Atbilstība normatīvo aktu prasībām

Finanšu līdzekļi tiek plānoti konkrētu attīstības plānošanas dokumentos noteikto uzdevumu, aktivitāšu īstenošanai.

Lēmumiem par budžeta plānošanu un finansējuma piešķiršanu konkrētām aktivitātēm ir jābūt argumentētiem attīstības plānošanas dokumentos un pamatotiem ar tajos definētajiem mērķiem un noskaidroto problēmu risināšanai noteiktajām prioritārajām rīcībām, kā arī ekonomiski piemērotākās alternatīvas izvēli, tas ir, rīcībai jābūt tādai, lai mērķi tiktu sasniegti ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu⁷⁶.

Alternatīvo risinājumu analīze

Izstrādājot Liepājas pilsētas teritorijas plānojumu, Pašvaldība ir izvērtējusi⁷⁷ piecas perspektīvās teritorijas esošo kapsētu attīstībai pilsētas ziemeļos un dienvidos – ir aprakstīta katra alternatīvā risinājuma atrašanās vieta, piemērotība infrastruktūras attīstībai un piekļuves ērtums (*skatīt 2.tabulu*).

2.tabula

Jaunas kapsētu teritorijas ierīkošanas alternatīvie risinājumi

Ir izvērtētas piecas iespējamās kapsētu attīstības teritorijas un daļēji arī kapsētu paplašināšanas ietekme uz Pašvaldības budžetu.

Teritorija	Apsvērumi	Veicamie darbi/izmaksas
Jātnieku iela 2/18	Teritorijas plānojuma izstrādātāji izteica priekšlikumu izmantot daļu no Pašvaldībai piederošā īpašuma Jātnieku ielā 2/18, taču Pašvaldība minēto alternatīvu noraidīja “<i>infrastruktūras trūkuma un iedzīvotāju piekļuves [grūtību] dēļ</i>”.	–
Dienvidu kapsēta	- Kapsētas paplašināšana dienvidu virzienā līdz pilsētas robežai iespējama, izmantojot Pašvaldībai piederošo zemi. - Esošās kapsētas piepildījums ir 80%, un vietas jauniem apbedījumiem ir nodrošinātas aptuveni 10 gadiem. - Paplašinot kapsētas teritoriju par 8 ha, tiktu nodrošinātas apbedījumu vietas līdz 50 gadiem. “<i>Paplašinot kapsētas teritoriju, jāparedz arī pilsētai nepieciešamās krematorijas izveide</i>”, taču “<i>krematorijas izveide Dienvidu kapsētā ir apgrūtināta, jo tuvākās inženierkomunikācijas atrodas 1500 m attālumā. Jāņem vērā, ka kapsētu teritorijas paplašināšana tikai pilsētas dienvidos ir apgrūtināta no sasniedzamības viedokļa pilsētas ziemeļu daļas iedzīvotājiem</i>”.	- Tā kā daļa no Dienvidu kapsētas teritorijas jau ir uzbērtā, būtu nepieciešams uzbērt vēl aptuveni 5 ha. - Komunālās pārvaldes aprēķinātās izmaksas šim darbam ir 659 458,80 Ls jeb 938 325,34 euro.
Garnizona kapsēta – zemesgabali Ģenerāļa Baloža	Esošās Garnizona kapsētas (0,7 ha) piepildījums ir 100%. Pilsētas ziemeļu virzienā kapsētas teritoriju var paplašināt, Garnizona kapsētai	Pieņemts lēmums paplašināt Garnizona kapsētas teritoriju pilsētas ziemeļu

Teritorija	Apsvērumi	Veicamie darbi/izmaksas
ielā 37B un 37A	pievienojot blakus esošos zemesgabalus. • Pievienojot blakus esošos zemesgabalus, būtu iespējams paplašināt Garnizona kapsētas teritoriju līdz 3,8 ha, nodrošinot apbedījumu vietas līdz 40 gadiem. • Kapsētas paplašināšanai nepieciešamās teritorijas ir Pašvaldībai piederošs zemesgabals Ģenerāļa Baloža ielā 37B ~8823 m² platībā un SIA "Ciedrs I" piederošs nekustamais īpašums Ģenerāļa Baloža ielā 37A, kurā ietilpst 6 būves un zemesgabals 23 239 m² platībā. Paplašinātā teritorija būtu piemērota krematorijas veidošanai, jo tajā ir nepieciešamās inženierkomunikācijas. • Kapsētu pārvalde ir iesniegusi informāciju, ka <i>"Garnizona kapsēta ir ļoti nepieciešama Karostas un Tosmares iedzīvotājiem, jo mirušo tuvinieku apbedīšanai un viņu kapavieta kopšanai nebūs jāmēro desmitiem kilometru līdz citām Liepājas kapsētām"</i>.	virzienā un atsavināt nekustamo īpašumu Ģenerāļa Baloža ielā 37A par zemāko sertificēta nekustamā īpašuma vērtētāja noteikto vērtību 119 500 Ls jeb 170 033,18 euro apmērā.
Zemesgabals Ģenerāļa Baloža ielā 35 (rietumu virzienā)	• šī alternatīva ir noraidīta, jo starp esošo Garnizona kapsētu un zemesgabalu teritorijas plānojumā paredzēta rajona nozīmes iela.	–

Pašvaldība ir daļēji noteikusi kapsētu teritorijas paplašināšanas ietekmi uz budžetu un veiktās analīzes rezultātā pieņēmusi lēmumu par Garnizona kapsētas teritorijas paplašināšanu un nekustamā īpašuma atsavināšanu Garnizona kapsētas attīstībai.

Attīstības programmas izstrādes gaitā kapsētu izveides alternatīvas atkārtoti nav vērtētas – investīciju plānā⁷⁸ ietverti projekti par Dienvidu kapsētas attīstību un Garnizona kapsētas attīstības turpināšanu. Citu investīciju plānā paredzēto projektu alternatīvas un to ietekme uz Pašvaldības budžetu Attīstības programmas izstrādes gaitā nav vērtētas.

Pašvaldība informēja⁷⁹:

Aktuālo problēmu risinājumu iespējamās alternatīvas, ietekme uz pašvaldības budžetu, izstrādājot un aktualizējot Liepājas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam un Liepājas pilsētas attīstības programmu 2015.–2020.gadam, tika izvērtēta:

– 2014.gadā, iesaistot sabiedrību attīstības programmas izstrādē [..];

- 2014.gadā izstrādājot un 2016.gadā aktualizējot esošās situācijas analīzi [..];
- 2016.gadā un 2017.gadā, aktualizējot investīciju plānu;
- 2016.gadā un 2017.gadā, aktualizējot rīcības.

Tomēr Pašvaldība nav pilnībā izvērtējusi alternatīvas, izvēloties no efektivitātes un ekonomiskuma aspektiem pamatotākos risinājumus kapsētu apsaimniekošanas jomā konstatēto problēmu risināšanai:

- ☑ Attīstības programmas investīciju plānā⁸⁰ ir iekļauti projekti “Dzīvnieku kapsētas izbūve (Grobiņas novada teritorijā)” (paredzēts Pašvaldības finansējums 100 000 euro apmērā), “Dienvidu kapsētas attīstība” (paredzēts finansējums 500 000 euro apmērā), “Krematorija būvniecība Garnizona kapsētā” (paredzēts finansējums 1 850 000 euro apmērā), kurus ir plānots īstenot līdz 2020.gadam;
- ☑ neviens no minētajiem projektiem netiek īstenots – tiek meklētas finansējuma piesaistes iespējas. Pašvaldības pārstāvji informēja⁸¹, ka dzīvnieku kapsētas izveide tikusi pārtraukta, jo projektā iesaistītajām pašvaldībām trūkst finansējuma. Tomēr Pašvaldībā šī problēma vēl arvien ir aktuāla, par ko liecina kāpu zonā pie Dienvidu kapsētas izveidotā nelegālā lolojumdzīvnieku apbedīšanas vieta.

Pašvaldība informēja⁸²:

[projekti] “Dzīvnieku kapsētas izbūve (Grobiņas novada teritorijā)”, “Dienvidu kapsētas attīstība” un “Krematorija būvniecība Garnizona kapsētā” finansējuma trūkuma dēļ nav realizēti, tomēr pašvaldība nav atteikusies no šo projektu realizācijas, ja pastāvētu iespējas piesaistīt finansējumu, par ko ir izdarītas atzīmes “Liepājas pilsētas attīstības programmas 2015.–2020.gadam” Pielikumā Nr.2.2. “Investīciju plāns”.

Budžeta plānošana

Pašvaldība noteikusi⁸³:

Pašvaldības budžeta sagatavošana notiek saskaņā ar metodiskajiem norādījumiem, kas pirms kārtējā gada budžeta projekta izstrādes tiek akceptēti ar Budžeta komisijas lēmumu.

Saskaņā ar Pašvaldības budžeta plānošanu reglamentējošajiem metodiskajiem norādījumiem⁸⁴:

- ☑ plānojot budžeta projektu, Pašvaldības institūcijām jānosaka prioritātes un jāveic iepriekšējos gados izlietoto budžeta līdzekļu efektivitātes analīze;
- ☑ viens no Pašvaldības budžeta dokumentiem ir paskaidrojuma raksts;
- ☑ paskaidrojuma rakstā ietverama arī informācija par institūciju būtiskākajām programmām, kuras paredzēts realizēt budžeta gadā un to produktivitāti.

Budžeta 2018.gadam sagatavošanu reglamentējošajos dokumentos⁸⁵ ir noteikts, kāda informācija no attīstības plānošanas dokumentiem iekļaujama budžeta pieprasījumos.

Budžeta izstrādes gaitā Pašvaldībā tiek iesniegts Kapsētu pārvaldes budžeta pieprasījums nākamajam gadam, kuram pievieno paskaidrojuma rakstu par pamatbudžetu (tāmi), maksas pakalpojumu tāmes ieņēmumu daļu un maksas pakalpojumu atalgojuma aprēķinu⁸⁶. Pamatbudžeta paskaidrojuma rakstā norāda:

- ☑ izdevumu pozīciju / ekonomiskās klasifikācijas kodu;
- ☑ izmaksu aprēķina pamatojumu (vienību skaitu, vienas vienības cenu, citu informāciju);
- ☑ kārtējā gada izdevumu summu;
- ☑ nākamajam gadam pieprasīto izdevumu summu.

Budžeta izstrādes gaitā institūcija sagatavo arī pārskatu⁸⁷ par maksas pakalpojumu ieņēmumu un izdevumu attīstības dinamiku.

Pašvaldība atsevišķos tās budžeta dokumentos norāda paredzētā finansējuma sasaisti ar attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem, rīcības virzieniem, uzdevumiem. Piemēram, Kapsētu pārvaldes 2017.gada budžeta pieprasījumā ir iekļauta informācija par budžeta projekta sasaisti ar Attīstības programmu⁸⁸:

- ☑ budžeta projektā paredzētās rīcības “2.1.6.(7.) *Izstrādāt labiekārtojuma projektus pilsētas kapsētu teritorijām un īstenot kapsētu teritoriju inventarizāciju*” īstenošanai plānots veikt vairākas darbības⁸⁹, kurām paredzēts finansējums 2017.gadam 64 067 euro apmērā;
- ☑ Investīciju plānā 2015.–2020.gadam iekļauto projektu paredzētā attīstība 2017.gadā, norādot budžeta projektā iekļautos projektus un to finansējumu⁹⁰, kā arī aktuālākie nākamajā gadā īstenojamie projekti un tiem nepieciešamais finansējums⁹¹.

Lai gan 2017.gada Pašvaldības budžeta paskaidrojuma rakstā⁹² ir norādīti kapsētu apsaimniekošanas jomā plānotie būtiskākie darbi, Garnizona kapsētas attīstība, kuras 6.–9.kārtu Pašvaldība plāno⁹³ īstenot 2017.gadā, to skaitā nav minēta.

Tādējādi secināms, ka tikai dažos budžeta dokumentos tiek norādīta sasaiste starp plānoto konkrētai jomai piešķiramo finanšu līdzekļu apjomu un Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos noteiktiem rīcības virzieniem, rīcībām, aktivitātēm.

Minētais neļauj gūt pilnīgu priekšstatu par Pašvaldības finanšu līdzekļu izlietojuma ekonomiskumu un Pašvaldības rīcības efektivitāti.

Ieteikums

Pilnveidot pašvaldības attīstības plānošanas dokumentus, ietverot tajos no konkrētām problēmām un aktuālām vajadzībām kapsētu teritorijas un infrastruktūras izveides un attīstības jomā izrietošo mērķu un uzdevumu izpildi raksturojošus izmērāmus rezultātīvos rādītājus, kas ļautu novērtēt Pašvaldības darbības efektivitāti un ekonomiskumu.

3. Vai Pašvaldības rīcība ar līdzekļiem, nodrošinot kapsētu infrastruktūras izveidi un uzturēšanu, ir ekonomiski pamatota?

Pašvaldība iegulda lielus finanšu līdzekļus kapsētu infrastruktūras attīstībā un atbilstoši šiem ieguldījumiem aktualizē tās sniegto ar kapsētu izmantošanu saistīto pakalpojumu izcenojumus, tomēr uzskaites sistēmā un aprēķinos konstatētas neatbilstības, kas liecina par nepilnībām kontrolē un uzraudzībā. Turklāt Pašvaldība nav nodrošinājusi tās izveidotās institūcijas darbības atbilstību normatīvā akta⁹⁴ prasībām.

Pašvaldības izveidotā
kontroles sistēma

Izdevumi kapsētu infrastruktūras attīstībai

Saskaņā ar Attīstības programmā iekļautajām prioritātēm, Pašvaldība paredzējusi īstenot vairākus kapsētu infrastruktūras attīstības projektus⁹⁵ (skatīt 3.tabulu).

3.tabula

Liepājas pilsētas kapsētu infrastruktūras attīstības projekti

Projekts	Īstenošanas periods	Faktiskās izmaksas ⁹⁶ , euro	Projekta aktualitāte
Garnizona kapu paplašināšana 11 kārtās	2014.–2020.	578 556	Tiek turpināts
Līvas kapličas rekonstrukcija 7 kārtās	2015.–2016.	233 042	Pabeigts
Liepājas kapsētu inventarizācija ar elektroniskas datu bāzes izveidi	2015.–2020.	5779	Tiek turpināts
Dzīvnīeku kapsētas izveide Grobiņas novadā	–	–	Netiek īstenots
Dienvīdu kapsētas attīstība	–	–	Nav uzsākts
Krematorija būvniecība Garnizona kapsētā	–	–	Nav uzsākts

Līdz 2016.gadam Garnizona kapu paplašināšanas projekta ietvaros ir pabeigta projekta 1.–5.kārta. 2017.gadā plānots īstenot projekta 6.–9.kārtu, kas izmaksās 114 205 euro⁹⁷. Kopā projektam paredzēts izlietot Pašvaldības līdzekļus 0,7 milj.euro apmērā.

Liepājas kapsētu inventarizācijas projekta ietvaros digitalizētas trīs pilsētas kapsētas⁹⁸. 2017.gadā paredzēts procesu turpināt, digitalizējot Dienvīdu kapsētu, kam atvēlēti Pašvaldības budžeta līdzekļi 4810 euro apmērā⁹⁹.

Pārējie Pašvaldības attīstības dokumentos paredzētie ar kapsētu infrastruktūras attīstību saistītie investīciju projekti prasa lielus finanšu ieguldījumus, tāpēc *“to īstenošana tiks uzsākta tikai pēc finansējuma piesaistes”*.

Pašvaldības kapsētu īpašumu uzskaitē un apsaimniekošana

Kapsētu izveidei un uzturēšanai nepieciešamie nekustamie īpašumi ir iekļauti Liepājas Nekustamo īpašumu pārvaldes bilanci, un tie ar domes lēmumu¹⁰⁰ ir nodoti Kapsētu pārvaldes lietošanā. Ir izstrādāta metodika¹⁰¹ Pašvaldības īpašumu uzskaitē.

Nododot ekspluatācijā katru Garnizona kapu paplašināšanas projekta kārtu, visi īpašumi (tajā skaitā bioloģiskie aktīvi) tiek uzskaitīti un nodoti Kapsētu pārvaldei – 2016.gadā ir veikta bioloģisko aktīvu

uzskaite Garnizona kapos¹⁰², un 2017.gadā tiek veikta koku uzskaite pārējo kapsētu teritorijās.

Kapsētu pārvalde nodrošina nodalītu kapu saimniecības ieņēmumu un izdevumu uzskaiti, norādot arī maksas pakalpojumu veidus, piemēram, bedres rakšana vecā vietā, dvieļu komplekta izmantošana, kapličas izmantošana.

Pārbaudot Pašvaldības kapsētu izmantošanas un grāmatvedības uzskaites dokumentus, konstatēts, ka informācija ir salīdzināma un izsekojama.

Datu salīdzināšanai revidenti izmantoja datus par 2016.gada oktobri:

- ☑ Pašvaldības iesniegto Dzimtsarakstu nodaļā reģistrēto mirušo reģistru;
- ☑ Kapsētu pārvaldes noformēto pakalpojumu pasūtījumus;
- ☑ Pašvaldības kapsētu apbedīšanas pakalpojumu reģistrācijas žurnālus;
- ☑ aukstuma kameras uzskaites žurnālu;
- ☑ izrakstītos rēķinus un apmaksas reģistru;
- ☑ iesniegumus par kapavietas piešķiršanu, līgumus par kapavietas uzturēšanu, līgumu reģistra izdrukas.

Izvērtējot Kapsētu pārvaldes izdevumu pamatojuma dokumentus, tika konstatētas atsevišķas neatbilstības.

Maksas pakalpojumu cenu noteikšana

Kapsētu pārvalde līdz 2015.gada 31.decembrim sniedza ar apbedīšanu saistītus maksas pakalpojumus, tajā skaitā, kapa rakšana, dvieļu komplekta izmantošana, instrumentu (lāpstu, kapu dēļu u.c.) noma, nelaiķa transportēšana, nelaiķa sakopšana (grimēšana, skūšana, ģērbšana, iezārkošana), nesēju un racēju pakalpojumi, zārka apdare¹⁰³.

Pēc Konkurences padomes 2015.gada ziņojuma “Apbedīšanas pakalpojumu tirgus uzraudzība”¹⁰⁴ tika izvērtēta¹⁰⁵ ar kapsētu izmantošanu saistīto maksas pakalpojumu sniegšana, un no 2016.gada vairs netiek sniegta lielākā daļa no maksas pakalpojumu cenrādī noteiktā¹⁰⁶ 41 pakalpojuma¹⁰⁷:

- ☑ daļa pakalpojumu iekļauti cenrādī, jo Pašvaldībai ir jānodrošina bezpiederīgo apbedīšana, par ko samaksu veic

valsts mērķdotācijas veidā saskaņā ar Pašvaldības iesniegto aprēķinu;

- ☑ Kapsētu pārvalde turpina nodrošināt kapa rakšanu nolūkā uzraudzīt ierādīto kapavietu robežu un normatīvo aktu prasību ievērošanu.

Lai gan nav izveidota Pašvaldības kapitālsabiedrība ar kapsētu jomu saistītu pakalpojumu sniegšanai, Kapsētu pārvaldei turpinot sniegt ar apbedīšanu saistītus pakalpojumus, Pašvaldībā vēl arvien tiek pārkāptas normatīvā akta¹⁰⁸ prasības, jo:

- ☑ Pašvaldība nav noteikusi kapsētu jomu vai kapsētu pakalpojumus par prioritāru administratīvās teritorijas attīstībai stratēģiski svarīgu nozari;
- ☑ tirgū savus pakalpojumus piedāvā vairāki apbedīšanas pakalpojumu sniedzēji;
- ☑ uzraudzību iespējams nodrošināt, precizējot kapsētu pārziņu pienākumus.

Pašvaldībā ir izstrādāta maksas pakalpojumu cenu noteikšanas un izdevumu sadales metodika¹⁰⁹.

Lai gan Kapsētu pārvalde katrai maksas pakalpojumu pozīcijai ir veikusi kalkulāciju – izdevumu aprēķinu¹¹⁰ –, tika konstatēts, ka kalkulācijā¹¹¹ nav norādīta, piemēram, pozīcija “spilvens”, kas tiek uzrādīta pasūtījumā¹¹², veicot izlietoto materiālu norakstīšanu, tāpat pasūtījumā¹¹³ oduaudumam, rokturiem un skavām ir norādīta no kalkulācijas atšķirīga cena.

Neraugoties uz neprecizitātēm uzskaites dokumentos, kas liecina par nepilnībām Kapsētu pārvaldes iekšējās kontroles sistēmā, kā pozitīvā prakse ir jāmin tas, ka apbedīšanas pasūtījuma veidlapā¹¹⁴ pie katra maksas pakalpojuma ir piezīme par pakalpojuma veicēju, kas atvieglo datu salīdzināšanu un kontroli.

Ieteikumi

Lai nodrošinātu Pašvaldības darbības atbilstību normatīvā akta¹¹⁵ prasībām un labas pārvaldības praksei, Pašvaldībai atkārtoti izvērtēt tās institūcijas sniegto ar apbedīšanu saistīto pakalpojumu klāstu un iespējas nodrošināt to pieejamību normatīvajam aktam atbilstošā veidā.

Pašvaldības viedoklis

Par veikto revīziju

Liepājas pilsētas pašvaldība ir iepazinusies ar Valsts kontroles revīzijas ziņojuma saturu par veikto pārbaudi pašvaldības iestādē “Kapsētu pārvalde” un atzinīgi novērtē nozīmīgo Valsts kontroles ieguldījumu situācijas izzināšanā Liepājas pilsētā un konstruktīvu ieteikumu sniegšanā pakalpojuma pieejamības, caurskatāmības un kvalitātes uzlabošanai iedzīvotājiem apbedīšanas jomā.

Pēdējo gadu laikā Liepājas pilsētas pašvaldība ir sistemātiski, mērķtiecīgi un pārdomāti centusies attīstīt tās administratīvajā teritorijā esošās apbedījumiem paredzētās teritorijas, gan izveidojot pārskatāmu uzskaites un atskaites sistēmu, gan pastāvīgi īstenojot kapsētu labiekārtošanas projektus, lai nodrošinātu iedzīvotājiem visu nepieciešamo mirušo tuvinieku cieņpilnai apbedīšanai. Augstu novērtējam, ka pašvaldības līdz šim veiktie resursu ieguldījumi un uzlabojumi kapsētu pārvaldības un apsaimniekošanas jomā Valsts kontroles revīzijas ziņojumā ir ņemti vērā un korekti atspoguļoti.

Liepājas pilsētas pašvaldība atzinīgi novērtē Valsts kontroles veikto situācijas analīzi un turpmākai darba uzlabošanai sniegtos konstruktīvos priekšlikumus, kas ļāvis objektīvi novērtēt iedibinātos iestādes iekšējos procesus, kontroles sistēmu un arī līdzšinējo sadarbību ar iedzīvotājiem informācijas pieejamībā. Ņemot vērā, ka šī revidējamā joma valstiskā līmenī nav reglamentēta ar ārējiem normatīviem aktiem un kapsētu izveide, kā arī uzturēšana un attīstīšana ir uzdots pašvaldībām, kas katra vadās pēc savas izpratnes, Liepājas pilsētas pašvaldība uzskata, ka Valsts kontroles veiktā visaptverošā analīze ir nozīmīgs pamatojums vērst likumdevēja uzmanību uz nepieciešamību izstrādāt vienotu valstisku regulējumu šajā jomā.

Pašvaldībai nav iebildumi pret revīzijai izvēlēto laiku.

Par revīzijas secinājumiem

Revīzijas secinājumi tiks izmantoti turpmākā pašvaldības darba plānošanā un pakāpeniskā procesu uzlabošanā. Atsevišķās jomās, uz ko norādījusi savā ziņojumā Valsts kontrole (piemēram, informācijas pieejamības jomā), pašvaldībai jau ir bijušas noteiktas iestrādes, kas vērstas uz pakalpojuma kvalitātes pilnveidošanu. Lai Liepājas pilsētas pašvaldība nodrošinātu iespēju operatīvi sniegt iedzīvotājiem interesējošo informāciju ar kapsētu izmantošanu saistītos jautājumos, pakāpeniski tiek pilnveidota iedzīvotājiem pieejamā informatīvā bāze ar kapsētu izmantošanu saistītos jautājumos, tai skaitā, šobrīd izstrādes stadijā ir jauna visaptveroša pašvaldības mājas lapa jeb vienotais pašvaldības pakalpojumu portāls. Ņemot vērā sabiedrības informācijas ieguves paradumu maiņu, interneta dominējošo lomu un pieaugošo pieprasījumu pēc attālinātiem elektroniskiem pakalpojumiem, pašvaldības jaunā mājas lapa tiek veidota kā ērts un lietotājiem saprotams rīks visu ar pašvaldības kompetenci saistīto jautājumu risināšanai. Tāpat ir paātrināta Kapsētu informācijas digitalizācija un datu pārvaldības sistēmas (*Cemety*) ieviešana.

Atbilstoši Valsts kontroles ziņojumā norādītajam šobrīd tiek plānots pašvaldības iestādes “Kapsētu pārvalde” sniegto pakalpojumu izvērtējums, lai nodrošinātu, ka netiek ierobežota brīva konkurence apbedīšanas pakalpojumu jomā. Tāpat ir plānots pilnveidot attīstības plānošanas dokumentus, ietverot tajos no konkrētām problēmām un aktuālām vajadzībām kapsētu teritorijas un infrastruktūras izveides

un attīstības jomā izrietošo mērķu un uzdevumu izpildi raksturojošus izmērāmus rezultātīvos rādītājus, kas ļautu novērtēt pašvaldības darbības efektivitāti un ekonomiskumu.

Ņemot vērā Liepājas pilsētas specifisko ģeogrāfisko izvietojumu un ģeoloģijas īpatnības saistībā ar augstu gruntsūdens līmeni, ilgstoši ir veidojusies problemātiska situācija ar oficiālu lolojumdzīvnieku apbedījumu vietas izveidi, taču šis jautājums ir risināms kopīgi ar blakus esošajām pašvaldībām un tuvākajā laikā tiks aktualizēts.

Par revīzijas ieteikumiem

Revīzijas ieteikumi tiks izmantoti turpmākā pašvaldības darba plānošanā un pakāpeniskā procesu uzlabošanā. Valsts kontroles ieteikumi ir skaidri un saprotami.

Par revīzijas ieteikumu ieviešanu

Liepājas pilsētas pašvaldība apņemas Valsts kontroles revīzijas ieteikumus ieviest atbilstoši iesniegtajam un apstiprinātajam ieteikumu ieviešanas laika grafikam.

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir iegūt pārliecību, ka laika posmā no 2015.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 30.jūnijam pašvaldības, nodrošinot kapsētu apsaimniekošanu un ar kapsētu izmantošanu saistīto pakalpojumu sniegšanu, ir rīkojušās tiesiski, efektīvi un ekonomiski.

Juridiskais pamatojums

Likumības un lietderības revīzija “Vai pašvaldību rīcība, nodrošinot kapsētu apsaimniekošanu un ar kapsētu izmantošanu saistītos pakalpojumus, ir likumīga un lietderīga?” Liepājas pilsētas pašvaldībā ir veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles 2017.gada darba plānu un Piektā revīzijas departamenta 2017.gada 2.janvāra revīzijas uzdevumu Nr.2.4.1–1/2017 un 2017.gada 23.februāra un 2017.gada 2.marta revīzijas uzdevuma grozījumiem.

Revīziju veica revīzijas grupas vadītājs vecākais valsts revidents Jānis Lielkalns, valsts revidenti Pēteris Bricis, Ingūna Vanaga un valsts revidentes juristes Guna Rudzīte, Zane Riekstiņa (līdz 2017.gada 8.februārim) un Baiba Bebre (no 2017.gada 20.februāra).

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Pašvaldība ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms un ierobežojums

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem. Revīzija plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par revīzijas apjomā iekļautās revidējamās vienības – Liepājas pilsētas pašvaldības – rīcības tiesiskumu, efektivitāti un ekonomiskumu, veicot Pašvaldības pārziņā esošo kapsētu apsaimniekošanu nolūkā nodrošināt piederīgajiem cieņpilnu aizgājēja apbedīšanu.

Revīzija veikta par laika posmu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 30.jūnijam.

Revīzija ir par Pašvaldības darbību laika posmā no 2015.gada līdz 2017.gada jūnijam.

Mērķis – Pašvaldības un tās institūciju darbības efektivitāte, kā arī kapsētu infrastruktūras izveidē un apsaimniekošanā ieguldīto līdzekļu izlietojuma ekonomiskums.

Vērtēšanas kritēriji

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
Vai pašvaldību rīcība, nodrošinot kapsētu apsaimniekošanu un ar kapsētu izmantošanu saistītos pakalpojumus, ir atbilstoša normatīvajiem aktiem, efektīva un ekonomiska?		
1. Vai Pašvaldības izstrādātā un ieviestā attīstības plānošanas sistēma kapsētu jomā atbilst normatīvajos aktos noteiktajam, kā arī labas pārvaldības pamatprincipiem?		
1.1. Vai Pašvaldība ir veikusi situācijas analīzi, lai definētu aktuālās risināmās problēmas un iedzīvotāju vajadzības?	Ir veikta SVID analīze	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – SVID analīzē nav raksturota kapsētu apsaimniekošana, nav veikta plašāka priekšrocību un trūkumu, iespēju un draudu izvērtēšana.
	Ir organizētas dažādu grupu, mērķauditoriju aptaujas	⊙ Kritērijs ir izpildīts – iegūts iedzīvotāju viedoklis par kapsētu attīstību.
	Veiktās situācijas analīzes rezultātā ir definētas aktuālās problēmas, iedzīvotāju vajadzības	⊙ Kritērijs ir izpildīts – ir definēta nepieciešamība izstrādāt kapsētu labiekārtojuma projektus, veikt kapsētu inventarizāciju, kā arī izveidot dzīvnieku kapsētu.
1.2. Vai Pašvaldība, nosakot prioritāšu īstenošanai veicamos uzdevumus, ir vērtējusi iespējamās alternatīvas un izvēlējusies no efektivitātes un ekonomiskuma aspektiem pamatotākos risinājumus?	Pašvaldība ir definējusi alternatīvas	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – ir aprakstīti pieci iespējamie kapsētu paplašināšanas scenāriji, bet citiem aktuālo problēmu risinājumiem alternatīvas nav vērtētas.
	Ir novērtēta alternatīvo risinājumu ietekme uz mērķu sasniegšanu	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – ir vērtēta aprakstīto kapsētu paplašināšanas risinājumu ietekme uz mērķu sasniegšanu.
	Ir aprēķināta alternatīvo risinājumu finansiālā ietekme uz Pašvaldības budžetu	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – ir noteiktas aprakstīto kapsētu paplašināšanas dažu risinājumu paredzamās izmaksas.
1.3. Vai Pašvaldība ir noteikusi definēto mērķu sasniegšanai kapsētu teritorijas un infrastruktūras attīstībā veicamo uzdevumu sagaidāmo rezultātu un izmērāmus rezultātīvos rādītājus, kā arī to sākotnējās un plānotās (sasniedzamās) vērtības?	Pašvaldība ir aprakstījusi attīstības dokumentos noteikto darbību izpildes sagaidāmo rezultātu	⊙ Kritērijs ir izpildīts – ir vispārīgi aprakstīti sagaidāmie rezultāti.
	Ir noteikti rezultātīvie rādītāji	⊗ Kritērijs nav izpildīts – izmērāmi sagaidāmo rezultātu raksturojošie

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
	Lai noteiktu mērķu sasniegšanas, uzdevumu izpildes pakāpi, ir noteiktas rezultātīvo rādītāju sākotnējās vērtības un sasniedzamās vērtības	⊗ rādītāji nav noteikti. Kritērijs nav izpildīts – salīdzināmas rezultātīvo rādītāju vērtības nav noteiktas.
1.4. Vai Pašvaldības budžeta dokumentos ir nodrošināta sasaiste ar attīstības plānošanu, norādot, kāds līdzekļu apjoms ir paredzēts katra uzdevuma izpildei noteiktā periodā?	Ir izstrādāti Pašvaldības budžeta sagatavošanas noteikumi un tajos noteikta precīza budžeta pieprasījumos iekļaujamā informācija no attīstības dokumentiem	⊙ Kritērijs ir izpildīts – ir izstrādāts budžeta plānošanu reglamentējošs dokuments–metodiskie noteikumi, kuros ir noteikta budžeta 2018.gadam pieprasījumos iekļaujamā informācija no attīstības dokumentiem.
	Ir sagatavots budžeta paskaidrojuma raksts, kurā pamatota līdzekļu piešķiršana konkrētu uzdevumu izpildei	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – paskaidrojuma rakstā iekļaujamā informācija nav noteikta, un tajā nav pamatots katras jomas finansējuma apjoms gadam.
	Budžeta pieprasījumos sniegtas atsaucis uz attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem, uzdevumiem	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – dažos budžeta pieprasījumos sniegtas atsaucis uz attīstības plānošanas dokumentiem.
1.5. Vai Pašvaldība attīstības plānošanas dokumentos noteiktā kārtībā ir veikusi mērķu sasniegšanai veicamo uzdevumu izpildes uzraudzību un kontroli?	Pašvaldība ir noteikusi attīstības plānošanas sistēmas uzraudzības kārtību	⊙ Kritērijs ir izpildīts – ir noteikta uzraudzības kārtība.
	Uzraudzība ir īstenota saskaņā ar Pašvaldības noteikto kārtību	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – ikgadējo uzraudzības ziņojumu saturs tikai daļēji atbilst Pašvaldības noteiktajai kārtībai, nav izstrādāts uzraudzības ziņojums par trīs gadu periodā paveikto.
2. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi iedzīvotājiem iespēju cieņpilni apbedīt aizgājēju, noorganizējot skaidru, vienkāršu procesu un ar to saistīto informāciju, kā arī ir nodrošinājusi kapsētu izmantošanai ērtu un pieejamu vidi?		
2.1. Vai Pašvaldība ir izstrādājusi kapsētu izmantošanu reglamentējošus iekšējos normatīvos aktus un tajos ir aprakstījusi visus iedzīvotājiem aktuālos ar kapsētu izmantošanu saistītos jautājumus (kapavieta iegūšana un apsaimniekošana, maksājumi, maksas pakalpojumi, pakalpojumu saņemšanas kārtība u.tml.)?	Ir izstrādāti jomu reglamentējoši saistošie	⊙ Kritērijs ir izpildīts – Pašvaldībā ir pieņemti saistošie noteikumi un

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
	noteikumi; ir noteikti maksas pakalpojumi – izstrādāts cenrādis	apstiprināts maksas pakalpojumu cenrādis.
	Pašvaldība ir aprakstījusi iedzīvotājiem būtiskus kapsētu izmantošanas jautājumus: - kapavieta iegūšana; - kapavieta uzturēšana un apsaimniekošana, tajā skaitā nekoptu kapavieta aktēšana; - ar kapsētu izmantošanu saistīto maksājumu veidi un apmērs; - apbedīšanas kārtība	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – saistošie noteikumi ir pieņemti, bet tajos nav atrunāti visi iedzīvotājiem būtiskie jautājumi.
2.2. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi visas ar kapsētu izmantošanu saistītās informācijas (saistošie noteikumi, pakalpojumu cenrāži, pakalpojumu saņemšanas kārtība u.c.) ērtu pieejamību?	Pašvaldības tīmekļa vietnē ir izveidota sadaļa par kapsētu apsaimniekošanu un izmantošanu – visa informācija ir pieejama sadaļā “Pakalpojumi”	⊙ Kritērijs ir izpildīts – Pašvaldības tīmekļa vietnē ir izveidota atsevišķa sadaļa “Liepājas kapsētu pārvalde”, kurā pieejama visa ar kapsētu apsaimniekošanu un izmantošanu saistītā informācija.
	Ar kapsētu izmantošanu saistīto maksas pakalpojumu cenrādis ir saistošo noteikumu pielikums	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji – maksas pakalpojumu cenrādis nav saistošo noteikumu pielikums, tomēr tas ir pieejams Pašvaldības tīmekļa vietnes sadaļā “Liepājas kapsētu pārvalde”.
	Pašvaldības tīmekļa vietnē ir ērti pieejama VARAM izstrādātā kārtība “Miruso apbedīšana soli pa solim”	⊗ Kritērijs ir izpildīts – Pašvaldības tīmekļa vietnē ir iekļauta saite uz minēto kārtību.
2.3. Vai Pašvaldība ir izveidojusi apbedījumu vietu un apbedīšanas uzskaites sistēmu un ir apzinājusi informāciju par kapsētās pieejamajām apbedījumu vietām, kā arī ir nodrošinājusi šīs informācijas publicitāti?	Pašvaldībā ir izveidots kapsētu plānojums, kurā norādītas apbedījumu vietas	⊙ Kritērijs ir izpildīts – visām Pašvaldības kapsētām ir papīra formāta plāni un ir īstenota vairāku kapsētu digitalizācija.
	Informācija par apbedījumu vietām un apbedītajiem ir pieejama	⊙ Kritērijs ir izpildīts – Pašvaldība ir reģistrējusi informāciju par jaunajām kapavietām, un apzina vēsturisko informāciju.
	Ir noteikta apbedīšanas reģistrācijas kārtība	⊙ Kritērijs ir izpildīts – kapsētās tiek veikta apbedījumu reģistrācija.
	Ir noteikta uzraudzība pār	⊙ Kritērijs ir izpildīts daļēji –

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
	Pašvaldības kapsētās veiktajiem apbedījumiem	kapavietu rakšanu nodrošina Kapsētu pārvaldes darbinieki, bet kapavietas sakopšanas uzraudzība nav nodrošināta pilnā apmērā.
2.4. Vai Pašvaldības izveidotais regulējums un uzskaites sistēma ļauj izvērtēt Pašvaldības pieņemto lēmumu pamatotību?	Pašvaldība ir apkopojusi vēsturisko apbedījumu informāciju un apzinājusi pieejamo apbedījumu vietu skaitu	☑ Kritērijs ir izpildīts daļēji – Kapsētu pārvaldes darbinieki apzina trūkstošo informāciju par iepriekš apbedītajiem Pašvaldības kapsētās, bet pieejamo apbedījumu vietu skaitu prognozē, ņemot vērā īstenotos kapsētu attīstības projektus un apbedīšanas intensitāti.
	Pašvaldības apkopotā informācija ir izmantota lēmuma pieņemšanai par infrastruktūras attīstību kapsētās (teritoriju paplašināšana, kapliču būve)	☑ Kritērijs ir izpildīts – Pašvaldība lēmumus pamato ar Kapsētu pārvaldes iesniegtiem datiem.
2.5. Vai Pašvaldība ir nodrošinājusi kapsētu pieejamību, izveidojot un labiekārtojot apkārtējo vidi?	Pašvaldība ir izveidojusi ērtu un pieejamu vidi kapsētās, tajā skaitā, sakārtojusi pievedceļus, ierīkojusi auto stāvlaukumus, apgaismojumu, izveidojusi un uztur celiņu tīklu, ierīkojusi ūdens ņemšanas vietas, tualetes, kā arī nodrošinājusi atpūtas iespējas (soliņus)	☑ Kritērijs ir izpildīts – Pašvaldība ir nodrošinājusi ērtu un pieejamu vidi kapsētās.
3. Vai Pašvaldības rīcība ar finanšu līdzekļiem, nodrošinot kapsētu darbību un uzturēšanu, ir ekonomiski pamatota:		
3.1. vai Pašvaldībā ir nodrošināta atsevišķa kapsētu apsaimniekošanas izdevumu grāmatvedības uzskaitē?		
3.2. vai Pašvaldībā ir izstrādāta maksas pakalpojumu cenu noteikšanas un izdevumu sadales metodika?		
3.3. vai Pašvaldība ir veikusi ar kapsētu izmantošanu un uzturēšanu saistīto faktisko izdevumu kalkulāciju un tās noteiktās maksas pakalpojumu cenas atbilst faktiskajiem izdevumiem?		
3.4. vai Pašvaldība sniedz tikai tādas maksas pakalpojumus kapsētu jomā, kurus nevar nodrošināt tirgus, un pirms dalības uzsākšanas apbedīšanas pakalpojumu tirgū ir veiktas normatīvajā aktā ¹¹⁶ noteiktās darbības?		
3.5. vai Pašvaldība veic precīzu ar kapsētu izmantošanu saistīto maksājumu uzskaiti un nodrošina atbilstošu ieņēmumu kontroli?		
3.6. vai Pašvaldība, paplašinot kapsētu teritoriju un veicot infrastruktūras objektu būvniecību, ir izvērtējusi ekonomiskuma aspektus – ietekmi uz Pašvaldības budžetu?		

Revīzijas jautājums	Noteiktais kritērijs	Kritērijs ir izpildīts / nav izpildīts
	Ir nodrošināta kapsētu izdevumu uzskaitē atsevišķā funkcionālās klasifikācijas kodā	☑ Kritērijs ir izpildīts – kapsētu apsaimniekotājam tiek noteikts atsevišķs budžets.
	Pašvaldībā ir izstrādāta maksas pakalpojumu cenu noteikšanas un izdevumu sadales metodika	☑ Kritērijs ir izpildīts – ir izstrādāta atbilstoša metodika.
	Pašvaldība ir veikusi kalkulāciju ar kapsētu izmantošanu saistīto pakalpojumu faktisko izmaksu noteikšanai	☑ Kritērijs ir izpildīts – 2015.gadā, gatavojot maksas pakalpojumu apjoma un cenu izmaiņas, ir veikta izmaksu kalkulācija.
	Pašvaldības noteiktās maksas pakalpojumu cenas atbilst faktiskajiem izdevumiem	⊕ Kritērijs ir izpildīts daļēji – dažos gadījumos faktiskā izmaksu summa atšķiras no kalkulācijā iekļautās.
	Pašvaldība nesniedz ar apbedīšanu saistītus pakalpojumus, kuri nav attiecināmi uz pašvaldību funkcijas ¹¹⁷ izpildi	⊗ Kritērijs nav izpildīts – Kapsētu pārvalde turpina sniegt pakalpojumu, ko nodrošina tirgus konkurenti – kapa rakšanas pakalpojumu.
	Pašvaldība ir izpildījusi normatīvajā aktā ¹¹⁸ noteikto – ir veikusi izvērtējumu	☑ Kritērijs ir izpildīts – Pašvaldība veica maksas pakalpojumu izvērtējumu un pārtrauca sniegt lielu daļu pakalpojumu, ko spēj nodrošināt tirgus dalībnieki.
	Pašvaldībā ir nodrošināta ieņēmumu kontrole – pakalpojumu sniedzēja uzskaites dati tiek regulāri salīdzināti ar grāmatvedības reģistriem	⊕ Kritērijs ir izpildīts daļēji – esošās kontroles ir nepilnīgas, ko apliecina revīzijā konstatētās neatbilstības.
	Ir veikta alternatīvu analīze, kas ietver ekonomisko izvērtējumu, nosakot risinājumu iespējamo ietekmi uz Pašvaldības budžetu	⊕ Kritērijs ir izpildīts daļēji – alternatīvas ir apzinātas, taču nav noteikta to ietekme uz Pašvaldības budžetu.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas šādas galvenās metodes:

- ☑ analizēti jomas darbību reglamentējošie ārējie normatīvie akti, tajā skaitā kaimiņvalstīs, un Pašvaldības iekšējais normatīvais regulējums, kā arī par jomas darbību veiktie pētījumi;
- ☑ vērtēta Pašvaldības attīstības plānošanas sistēma, attīstības plānošanas sasaiste ar budžeta plānošanu, uzraudzības un kontroles sistēma;

- ☑ analizēta Pašvaldības plānoto jomas projektu izpilde;
- ☑ vērtēta ar jomu saistītā uzskaites sistēma Pašvaldībā;
- ☑ apsekota ar jomu saistītā infrastruktūra Pašvaldībā, veicot fotofiksāciju;
- ☑ analizēti Pašvaldības izdevumi jomas darbībai, pārbaudīti Pašvaldības uzrādītie izdevumu attaisnojuma dokumenti;
- ☑ intervēti Pašvaldības atbildīgie darbinieki;
- ☑ veikta pašvaldību anketēšana.

Revīzijas grupas vadītājs:
vecākais valsts revidents

J.Lielkalns

Revīzijas grupa:
valsts revidente

I.Vanaga

valsts revidents

P.Bricis

valsts revidente juriste

G.Rudzīte

valsts revidente juriste

B.Bebre

Termini un skaidrojumi

Saīsinājums/termins	Skaidrojums
Aktēšana	Nekoptu kapavietu apzināšana, apsekošana un akta noformēšana
Attīstības programma	Liepājas pilsētas attīstības programma 2015.–2020.gadam (apstiprināta ar Liepājas pilsētas domes 22.01.2015. lēmumu, protokols Nr.1, 1.#)
Kapsētu pārvalde	PI “Liepājas kapsētu pārvalde”
MK	Ministru kabinets
Pašvaldība	Liepājas pilsētas pašvaldība
PI	Pašvaldības iestāde
PMLP	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
SIA	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SVID	Priekšrocību un trūkumu, kā arī ārējās vides iespēju un risku novērtēšana, izstrādājot organizācijas stratēģiju, no angļu val. – <i>SWOT (strengths, weaknesses, opportunities, threats) analysis</i> ¹¹⁹
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

1.pielikums

Pašvaldību noteiktie obligāti veicamie maksājumi par kapsētu izmantošanu.

Pašvaldība	Līguma slēgšana	Vienreizēja maksa par vienvietīgas kapavietas piešķiršanu (euro, bez PVN)	Ikgadēja nomas maksa par kapavietu (euro, bez PVN)	Vienreizēja maksa par apbedīšanu (euro, bez PVN)	Vienreizēja maksa par kapavietas ierādīšanu dabā, uzmērīšanu (euro, bez PVN)
<i>Revīzijas izlasē iekļautās pašvaldības</i>					
Aglonas novads	–	–	–	–	–
Engures novads	–	–	–	–	–
Jūrmalas pilsēta	–	38,00	0,83 (par 1 m ²)	–	–
Kārsavas novads	–	–	–	–	–
Liepājas pilsēta	–	50,00	–	–	–
Ogres novads ¹²⁰	–	maksa par zemesgabala rezervēšanu kapavietai bez apbedījuma – 28,46 euro par vienu kvadrātmetru ¹²¹	–	–	7,11 (novadā deklarētajiem) 14,22 (citur deklarētajiem)
Pļaviņu novads	–	–	–	–	7,00–21,00
Priekules novads	–	–	–	–	–
Rojas novads	–	–	–	–	–
Rūjienas novads	–	11,76	2,35 (par vienvietīgu kapavietu)	11,76	–
Viesītes novads	–	7,02	–	–	–

Pašvaldība	Līguma slēgšana	Vienreizēja maksa par vienvietīgas kapavietas piešķiršanu (euro, bez PVN)	Ikgadēja nomas maksa par kapavietu (euro, bez PVN)	Vienreizēja maksa par apbedīšanu (euro, bez PVN)	Vienreizēja maksa par kapavietas ierādīšanu dabā, uzmērīšanu (euro, bez PVN)
<i>Piemēri no revīzijas izlasē neiekļautām pašvaldībām</i>					
Alūksnes novads	–	–	–	33,06 par kapsētas pārziņa pakalpojumiem vienā apbedīšanas reizē ¹²²	–
Dobele novads	3,56	21,34 (novadā deklarētajiem) 45,00 (citur deklarētajiem)	–	4,27 (ieraksts apbedīto reģistrā, apbedījumu kartēšana)	5,69
Ikšķiles novads	–	28,46	–	–	7,11
Jaunpiebalgas novads	–	–	–	4,27 par jauna apbedījuma atkritumiem	–
Jelgavas pilsēta	2,85	21,34–99,60 (atkarībā no kapsētas)	–	14,23	–
Madonas novads	–	14,94 (apbedīšanas gadījumā) vai 44,82 (par kapa vietas iegūšanu uzturēšanā) ¹²³	–	–	–
Mazsalacas novads	10,10 (novadā deklarētām personām ¹²⁴), 202,14 (pārējiem)	–	–	–	–

Atsauces

- ¹ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants.
- ² Likuma "Par pašvaldībām" 15.panta pirmās daļas 2.punkts.
- ³ MK 29.12.1998. noteikumi Nr.502 "Aizsargjoslu ap kapsētām noteikšanas metodika", MK 19.07.2005. noteikumi Nr.523 "Kārtība, kādā ievēd valstī vai izved no tās miruša cilvēka ķermeni, pārvadā, glabā, apbedī vai kremē no infekcijas slimības miruša cilvēka ķermeni un veic obligāto patoloģianatomisko izmeklēšanu diagnozes precizēšanai pēc slimnieka nāves", MK 27.03.2007. noteikumi Nr.215 "Kārtība, kādā veicama smadzeņu un bioloģiskās nāves fakta konstatēšana un miruša cilvēka nodošana apbedīšanai", MK 29.06.2010. noteikumi Nr.600 "Kremācijas noteikumi", MK 29.09.2009. noteikumi Nr.1114 "Noteikumi par dzīvnieku kapsētu iekārtošanas, reģistrācijas, uzturēšanas, darbības izbeigšanas un likvidēšanas kārtību un aizsargjoslu noteikšanas metodiku ap dzīvnieku kapsētām".
- ⁴ Likuma "Par pašvaldībām" 43.panta trešā daļa.
- ⁵ Skatīts: Igaunijā – Kapsētu likums (pieņemts 23.02.2011., ar grozījumiem, kas pieņemti 19.02.2014. un 18.02.2015.), Lietuvā – Mirstīgo atlieku apbedīšanas likums (pieņemts 20.12.2007., ar grozījumiem, kas pieņemti līdz 01.12.2011.).
- ⁶ Liepājas pilsētas domes 05.11.2015. lēmums Nr.500 "Liepājas kapsētu pārvaldes pakalpojumu maksa" (protokols Nr.13, 9.#).
- ⁷ "Kapu saimniecības pakalpojumu cenas" (apstiprinājis 11.01.2017. SIA "Dobeles komunālie pakalpojumi" valdes loceklis).
- ⁸ Carnikavas novada pašvaldības aģentūras "Carnikavas Komūnālserviss" sniegto maksas pakalpojumu Carnikavas kapsētā cenrādis (1.pielikums Carnikavas novada domes 20.04.2011. saistošajiem noteikumiem Nr.CND/SN/2011/8), Carnikavas novada domes 22.03.2017. saistošo noteikumu Nr.SN/2017/5 redakcijā).
- ⁹ Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta maksas pakalpojumu cenrādis (apstiprināts ar Rīgas domes 19.03.2013. lēmumu Nr.5964 (Rīgas domes 24.09.2013. lēmuma Nr.184 redakcijā)).
- ¹⁰ Maksa par kapavietas ierādīšanu nav noteikta revīzijas izlasē iekļautajās Aglonas novada, Engures novada, Kārsavas novada, Priekules novada un Rojas novada pašvaldībās.
- ¹¹ Rūjienas novadā, Jūrmalas pilsētā, Raunas novada Drustu pagastā, Kuldīgas pilsētā, Skrundas pilsētā un Olaines novadā.
- ¹² Piemēram: norādes, piebraucamie ceļi, auto stāvlaukumi, teritorijas apgaismojums, informācijas stendi, kapsētu celiņi, labierīcības, soliņi, atkritumu urnas, ērtas ūdens ņemšanas vietas, kapusvētku norises vietas aprīkojums.
- ¹³ <http://raim.gov.lv/cms/tiki-index.php?page=Compare>, skatīts 01.08.2017.
- ¹⁴ PMLP dati
http://www.pmlp.gov.lv/lv/assets/documents/Iedzivotaju%20reģistrs/07022017/ISPV_Pasvaldibas_iedzivotaju_s_kaits.pdf, skatīts 01.08.2017.
- ¹⁵ PMLP dati uz 01.01.2012. un 01.01.2017. Pieejami <http://www.pmlp.gov.lv/lv/sakums/statistika/iedzivotaju-registrs/arhivs.html> skatīts 01.08.2017.
- ¹⁶ <http://raim.gov.lv/cms/tiki-index.php?page=Datu+atlase>, skatīts 01.08.2017.
- ¹⁷ Pašvaldības 30.06.2017. vēstule Nr.383427/2.1.10/379334.
- ¹⁸ Liepājas pilsētas kapsētu apbedīšanas pakalpojumu reģistrācijas žurnāli par 2016.gadu.
- ¹⁹ Liepājas pilsētas domes 17.02.2011. nolikums Nr.5 "Liepājas pilsētas pašvaldības iestādes "Liepājas kapsētu pārvalde" nolikums", 2.1.apakšpunkts.
- ²⁰ Liepājas pilsētas domes 17.02.2011. nolikums Nr.5 "Liepājas pilsētas pašvaldības iestādes "Liepājas kapsētu pārvalde" nolikums", 2.2.apakšpunkts.
- ²¹ Attīstības programmas pielikums Nr.2.2. Investīciju plāns 2015.–2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 18.05.2017. lēmumu (protokols Nr.7, 2.punkts)).
- ²² Pašvaldības 30.06.2017. vēstule Nr.383427/2.1.10/379334.
- ²³ LPPI "Liepājas kapsētu pārvalde" Pārskats par 2015.gada budžeta izpildi un Pārskats par 2016.gada budžeta izpildi, "06.600 Liepājas kapsētu pārvaldes pamatbudžeta ieņēmumu un izdevumu tāme 2017.gadam" (28.pielikums Liepājas pilsētas domes 08.12.2016. saistošajiem noteikumiem Nr.32).
- ²⁴ Attīstības programmas pielikums Nr.2.2. Investīciju plāns 2015.–2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 18.05.2017. lēmumu (protokols Nr.7, 2.punkts)), Projekts Pr_214.
- ²⁵ MK 19.02.2013. rīkojums Nr.58 "Par Konceptiju par publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidi". Saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu valsts pārvalde sastāv no tiešās pārvaldes (Latvijas Republikas kā sākotnējās

- publiskās personas iestādes un amatpersonas) un pastarpinātās pārvaldes (atvasinātu publisku personu iestādes un amatpersonas (t.sk. pašvaldības kā atvasinātas publiskas personas iestādes un amatpersonas)). Tādējādi šajā dokumentā ar terminu “valsts pārvalde” tiek domāta gan tiešā valsts pārvalde, gan arī pašvaldības.
- ²⁶ VARAM izstrādātais “Publisko pakalpojumu sniegšanas rekomendējama modelis”, 2013.gads, http://www.varam.gov.lv/lat/fondi/ESper07_13/15120/?doc=13506, skatīts 07.04.2016.
- ²⁷ MK 06.03.2007. noteikumu Nr.171 “Kārtība, kādā iestādes ievieto informāciju internetā” 11.3.apakšpunkts.
- ²⁸ <http://www.liepaja.lv/page/3724>, skatīts 01.08.2017.
- ²⁹ Nosūtot informāciju sistēmā ģenerētā elektroniskā pasta vēstulē sistēmas administratoram.
- ³⁰ Saistošie noteikumi Nr.23 “Liepājas pilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas saistošie noteikumi” (pieņemti ar Liepājas pilsētas domes 10.12.2015. lēmumu Nr.541 (protokols Nr.14, 11.punkts)).
- ³¹ Raksturoti normatīvi, kas jāievēro kapa rakšanā.
- ³² Saistošie noteikumi Nr.23 “Liepājas pilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas saistošie noteikumi” (pieņemti ar Liepājas pilsētas domes 10.12.2015. lēmumu Nr.541 (protokols Nr.14, 11.punkts)).
- ³³ Liepājas pilsētas domes 05.11.2015. lēmums Nr.500 “Liepājas kapsētu pārvaldes pakalpojumu maksa” (protokols Nr.13, 9.punkts).
- ³⁴ <http://www.liepaja.lv/page.php?id=3626>, skatīts 15.12.2017.
- ³⁵ Fotogrāfija no Valsts kontroles revidentu arhīva.
- ³⁶ 04.01.2016. līgums Nr.01/16 “Par “Kapsētu informācijas sistēmas Cemety” lietošanas tiesībām”.
- ³⁷ <https://www.cemety.lv/public/cemeteries/178>, skatīts 23.10.2017.
- ³⁸ VARAM izstrādātā “Metodiskā rokasgrāmata par pakalpojumu sniegšanas un kvalitātes jautājumiem”, 2013.gads, <http://www.sif.gov.lv/nodevumi/nodevumi/3127/PPS%20rokasgramata%20v07a.pdf>, skatīts 07.04.2016.
- ³⁹ Attīstības programma, Pielikums Nr.2.1. Rīcību plāns 2015. – 2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 13.04.2017. lēmumu (protokols Nr.6, 2.punkts), 2. Attīstības virziens – Dzīves vide, Rīcībpolitika 2.1.; Tematika 2.1.6. – komunālā infrastruktūra, 2.1.6.(7.) rīcība; Valsts kontroles un Pašvaldības 26.01.2017. intervijas protokols.
- ⁴⁰ Kapličas noma bērū ceremonijai, kapličas noma nelaiķa uzglabāšanai, dvieļu komplekta izmantošana, instrumentu noma (lāpsta, dēļi), autotransporta vienreizēja iebraukšana kapos, vienreizēja maksa par kapavieta atvērta kapsētā, sēru zvans.
- ⁴¹ Skatīt, piemēram, PI “Liepājas kapsētu pārvalde” 08.11.2016. vēstuli Nr.1–8.3/16/101 “Par budžeta projektu 2017.gadam”.
- ⁴² Saistošie noteikumi Nr.23 “Liepājas pilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas saistošie noteikumi” (pieņemti ar Liepājas pilsētas domes 10.12.2015. lēmumu Nr.541 (protokols Nr.14, 11.punkts)), 18.3.apakšpunkts, 41.–45.punkts.
- ⁴³ Fotogrāfija no Valsts kontroles revidentu arhīva.
- ⁴⁴ Tiek norādīts termiņš – trīs mēnešu laikā no brīdinājuma saņemšanas dienas.
- ⁴⁵ Saistošie noteikumi Nr.23 “Liepājas pilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas saistošie noteikumi” (pieņemti ar Liepājas pilsētas domes 10.12.2015. lēmumu Nr.541 (protokols Nr.14, 11.punkts)), 20.apakšpunkts.
- ⁴⁶ Skatīt, piemēram, 28.04.2017. akts Nr.2/17, Nr.3/17, Nr.6/17.
- ⁴⁷ Norāda akta numuru, apsekošanas datumu.
- ⁴⁸ Kapsētu pārvaldes direktora 31.05.2017. rīkojums Nr.23 “Par kapsētās veikto labiekārtošanas darbību uzraudzības kontroli”.
- ⁴⁹ Skatīt, piemēram, Liepājas kapsētu pārvaldes kapsētas pārziņa amata apraksts, pielikums darba līgumam Nr.219 (apstiprinājis 01.06.2017. Kapsētu pārvaldes direktors).
- ⁵⁰ Fotogrāfija no Valsts kontroles revidentu arhīva.
- ⁵¹ MK 29.09.2009. noteikumu Nr.1114 “Noteikumi par dzīvnieku kapsētu iekārtošanas, reģistrācijas, uzturēšanas, darbības izbeigšanas un likvidēšanas kārtību un aizsargjoslu noteikšanas metodiku ap dzīvnieku kapsētām” 7.2.apakšpunkts, 4., 8., 10. un 28.punkts.
- ⁵² Skatīt Pašvaldības 30.06.2017. vēstuli Nr.383427/2.1.10/379334.
- ⁵³ Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 108.² pants.
- ⁵⁴ Centrālie kapi, Dienvidu kapi, Garnizona kapsēta. Pie Līvu kapsētas automašīnu ir iespējams atstāt ielas malā.
- ⁵⁵ Pašvaldības 30.06.2017. vēstule Nr.383427/2.1.10/379334.
- ⁵⁶ Fotogrāfija no Valsts kontroles revidentu arhīva.
- ⁵⁷ Pašvaldības 30.06.2017. vēstule Nr.383427/2.1.10/379334.

- ⁵⁸ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 3.panta otrā daļa, 4.pants, 6.panta otrā un trešā daļa, MK 14.10.2014. noteikumu Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem" 22.–24.punkts, Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3.pants.
- ⁵⁹ Apstiprināta ar Liepājas pilsētas domes 22.01.2015. lēmumu Nr.1 (protokols Nr.1, 1.punkts).
- ⁶⁰ Apstiprināta ar Liepājas pilsētas domes 22.01.2015. lēmumu Nr.1 (protokols Nr.1, 1.punkts).
- ⁶¹ Attīstības programma, Pielikums Nr.2.1. Rīcību plāns 2015.–2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 13.04.2017. lēmumu (protokols Nr.6, 2.punkts)), 20.lpp.
- ⁶² Attīstības programma, Pielikums Nr.2.2. Investīciju plāns 2015.–2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 18.05.2017. lēmumu (protokols Nr.7, 2.punkts)), projekti Nr.35., Nr.41.–43., Nr.214., 6. un 21.lpp.
- ⁶³ Attīstības programma, Stratēģiskā daļa (apstiprināta ar Liepājas pilsētas domes 22.01.2015. lēmumu Nr.1 (protokols Nr.1, 1.punkts)), 2.3.2. Izvērstis rīcībpolitiku izklāsts un rīcības, 46.lpp.
- ⁶⁴ Attīstības programma, Pielikums Nr.1 Esošā situācija (SVID) (apstiprināts ar Liepājas pilsētas domes 22.01.2015. lēmumu Nr.1 (protokols Nr.1, 1.punkts)), 55.lpp.
- ⁶⁵ Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma raksts (apstiprināts ar Liepājas pilsētas domes 16.02.2012. lēmumu Nr.74 (protokols Nr.3, 37.punkts)), Pašreizējās situācijas raksturojums, 12. Kapsētas, 55.lpp.
- ⁶⁶ Attīstības programma, Stratēģiskā daļa (apstiprināta ar Liepājas pilsētas domes 22.01.2015. lēmumu Nr.1 (protokols Nr.1, 1.punkts)), 2.3.1. Vidēja termiņa mērķu un rīcībpolitiku sasaiste, 20.lpp.
- ⁶⁷ Attīstības programma, Pielikums Nr.2.1. Rīcību plāns 2015.–2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 13.04.2017. lēmumu (protokols Nr.6, 2.punkts)), 20.lpp.
- ⁶⁸ Attīstības programma, Pielikums Nr.2.1. Rīcību plāns 2015.–2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 13.04.2017. lēmumu (protokols Nr.6, 2.punkts)), 20.lpp.
- ⁶⁹ Attīstības programma, Pielikums Nr.2.2. Investīciju plāns 2015.–2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 18.05.2017. lēmumu (protokols Nr.7, 2.punkts)), projekti Nr.35. un Nr.43., 6.lpp.
- ⁷⁰ Attīstības programma, Pielikums Nr.2.2. Investīciju plāns 2015.–2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 18.05.2017. lēmumu (protokols Nr.7, 2.punkts)), projekti Nr.35., Nr.41.–43., Nr.214., 6. un 21.lpp.
- ⁷¹ Attīstības programma, Stratēģiskā daļa (apstiprināta ar Liepājas pilsētas domes 22.01.2015. lēmumu Nr.1 (protokols Nr.1, 1.punkts)), 4. Īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtība, 64.–65.lpp.
- ⁷² Attīstības programma, Uzraudzības ziņojums par 2015.gadu; Attīstības programma, Uzraudzības ziņojums par 2016.gadu.
- ⁷³ Attīstības programma, Stratēģiskā daļa (apstiprināta ar Liepājas pilsētas domes 22.01.2015. lēmumu Nr.1 (protokols Nr.1, 1.punkts)), 4. Īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtība, 65.lpp.
- ⁷⁴ Attīstības programma, Uzraudzības ziņojums par 2015.gadu, 2.lpp.; Attīstības programma, Uzraudzības ziņojums par 2016.gadu, 2.lpp.
- ⁷⁵ Attīstības programma, Stratēģiskā daļa (apstiprināta ar Liepājas pilsētas domes 22.01.2015. lēmumu Nr.1 (protokols Nr.1, 1.punkts)), 4. Īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtība, 65.lpp.
- ⁷⁶ Publiskas personas finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanas likuma 3.panta pirmā daļa.
- ⁷⁷ Pašvaldības 15.12.2011. lēmums Nr.408 "Par Liepājas pilsētas kapsētu attīstības programmu" (protokols Nr.14, 17.punkts).
- ⁷⁸ Attīstības programma, Pielikums Nr.2.2 Investīciju plāns 2015.–2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 18.05.2017. lēmumu (protokols Nr.7, 2.punkts)), projekti Nr.42, 214, 6. un 21.lpp.
- ⁷⁹ Pašvaldības 30.06.2017. vēstule Nr.383427/2.1.10/379334.
- ⁸⁰ Attīstības programma, Pielikums Nr.2.2 Investīciju plāns 2015.–2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 18.05.2017. lēmumu (protokols Nr.7, 2.punkts)), projekti Nr.41.–43., 6.lpp.
- ⁸¹ Valsts kontroles un Pašvaldības 26.01.2017. intervijas protokols.
- ⁸² Pašvaldības 30.06.2017. vēstule Nr.383427/2.1.10/379334.
- ⁸³ Pašvaldības 30.06.2017. vēstule Nr.383427/2.1.10/379334.
- ⁸⁴ Metodiskie norādījumi "Par 2017.gada pašvaldības budžeta projekta izstrādāšanu" (apstiprināti ar Liepājas pilsētas domes Budžeta komisijas 25.10.2016. lēmumu Nr.1), 1. un 5.punkts.
- ⁸⁵ Metodiskie norādījumi "Par 2018.gada budžeta projekta izstrādes un iesniegšanas kārtību" (apstiprināti ar Liepājas pilsētas domes Budžeta komisijas 20.09.2017. lēmumu).
- ⁸⁶ Skatīt, piemēram, PI "Liepājas kapsētu pārvalde" 08.11.2016. vēstuli Nr.1–8.3/16/101 "Par budžeta projektu 2017.gadam" ar pielikumiem "Paskaidrojuma raksts 2017.gada pamatbudžetam (tāmei)", "Paskaidrojumi maksas pakalpojumu tāmes ieņēmumu daļai 2017.gadam", "Paskaidrojumi 2017.gada maksas pakalpojumu atalgojumu aprēķinam".

- ⁸⁷ Skatīt, piemēram, PI "Liepājas kapsētu pārvalde" 08.11.2016. vēstuli Nr.1–8.3/16/102 "Par rezultatīvajiem rādītājiem 2017.gadam".
- ⁸⁸ PI "Liepājas kapsētu pārvalde" 08.11.2016. vēstule Nr.1–8.3/16/101 "Par budžeta projektu 2017.gadam" ar pielikumu "2017.gada budžeta projekta sasaiste ar Liepājas pilsētas Attīstības programmu 2015.–2020.gadam".
- ⁸⁹ Tajā skaitā, Līvas kapsētas žoga remonts, kapsētu iekšējo teritoriju ceļu un laukumu labiekārtošana, bojāto koku izzāģēšana.
- ⁹⁰ Piemēram, projekts Nr.Pr_35 "*Liepājas kapsētu inventarizācija ar elektronisku datu bāzes izveidi*", kura finansēšanai budžeta projektā iekļauti 4810 euro.
- ⁹¹ Piemēram, projekts Nr.Pr_214 "*Garnizona kapsētas attīstība (tiek realizēts pa kārtām)*", kura finansēšanai papildus nepieciešami 197 811 euro.
- ⁹² Paskaidrojuma raksts Liepājas pašvaldības 2017.gada budžeta projektam (iekļauts Domes priekšsēdētāja ziņojumā par Liepājas pilsētas sociālekonomisko situāciju), 11.lpp.
- ⁹³ Pašvaldības 30.06.2017. vēstule Nr.383427/2.1.10/379334.
- ⁹⁴ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants.
- ⁹⁵ Attīstības programma, Pielikums Nr.2.2. Investīciju plāns 2015.–2020.gadam (aktualizēts ar Liepājas pilsētas domes 18.05.2017. lēmumu (protokols Nr.7, 2.punkts)), projekti Nr.35., Nr.41.–43., Nr.214., 6. un 21.lpp.
- ⁹⁶ Pašvaldības 30.06.2017. vēstule Nr.383427/2.1.10/379334.
- ⁹⁷ Pašvaldības 30.06.2017. vēstule Nr.383427/2.1.10/379334.
- ⁹⁸ Līvas, Garnizona un Ziemeļu.
- ⁹⁹ Pašvaldības 30.06.2017. vēstule Nr.383427/2.1.10/379334.
- ¹⁰⁰ Liepājas pilsētas domes 30.10.2003. lēmums Nr.389 (protokols Nr.13, 6.punkts) "Par Liepājas pilsētas kapsētu apsaimniekošanu", 1.pielikums; 08.12.2016. lēmums Nr.419 (protokols Nr.15, 13.#) "Par grozījumiem Liepājas pilsētas domes 2011.gada 17.februāra nolikumā Nr.5 "Liepājas pilsētas pašvaldības iestādes "Liepājas pilsētas kapsētu pārvalde" nolikums"; 08.12.2016. nolikums Nr.20 (protokols Nr.15) "Liepājas pilsētas kapsētu pārvalde" nolikums", pielikums.
- ¹⁰¹ Liepājas pilsētas pašvaldības 2015.gada Vienotā grāmatvedības uzskaites kārtība (politika), 32.–68.lpp., Pielikums Nr.6.
- ¹⁰² Kapsētu pārvaldes 25.11.2016. ilgtermiņa ieguldījumu inventarizācijas saraksts Nr.15.
- ¹⁰³ Liepājas pilsētas domes 17.01.2008. lēmums Nr.15 "Par Liepājas kapsētu pārvaldes pakalpojumu maksu".
- ¹⁰⁴ Skatīt: <http://www.kp.gov.lv/documents/35a983816ca0e43dc972da933883b72fa8ccdf52>.
- ¹⁰⁵ Liepājas pilsētas domes Pastāvīgās finanšu komitejas 29.10.2015. sēdes lēmums (protokols Nr.11, 25.punkts).
- ¹⁰⁶ Liepājas pilsētas domes 05.11.2015. lēmums Nr.500 "Liepājas kapsētu pārvaldes pakalpojumu maksa" (protokols Nr.13, 9.punkts).
- ¹⁰⁷ Valsts kontroles un Liepājas pilsētas pašvaldības 26.01.2017. intervijas protokols.
- ¹⁰⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants.
- ¹⁰⁹ Liepājas pilsētas pašvaldības iestādes "Liepājas kapsētu pārvalde" 01.09.2015. nolikums Nr.1 "Par maksas pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodiku un izcenojumu apstiprināšanas kārtību".
- ¹¹⁰ Skatīt, piemēram, Kapsētu pārvaldes 18.09.2015. apstiprinātās kalkulācijas "Kalkulācija kapa rakšanai jaunā vietā", "Kalkulācija aukstumkameras nomai netaiķa uzglabāšanai", "Kalkulācija transports netaiķim naktī", "Kalkulācija netaiķa ģērbšanai", "Kalkulācija divvietīgas kapavietas apkopšanai mēnesī".
- ¹¹¹ Kapsētu pārvaldes 18.09.2015. apstiprināta "Kalkulācija zārkam ar rokturiem".
- ¹¹² Kapsētu pārvaldes 27.04.2016. pasūtījums Nr.10.
- ¹¹³ Kapsētu pārvaldes 27.04.2016. pasūtījums Nr.10.
- ¹¹⁴ Skatīt, piemēram, Kapsētu pārvaldes 27.04.2016. pasūtījums Nr.10.
- ¹¹⁵ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants.
- ¹¹⁶ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants.
- ¹¹⁷ Gādāt par kapsētu un beigto dzīvnieku apbedīšanas vietu izveidošanu un uzturēšanu.
- ¹¹⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants.
- ¹¹⁹ Ekonomikas un finanšu vārdnīca. Rīga: Apgāds Norden AB – 2003., 350.lpp.
- ¹²⁰ Spēkā tikai Ogres pilsētā.
- ¹²¹ Noteikts rezervējamās kapavietas platības ierobežojums – līdz 12 kvadrātmetriem.
- ¹²² Šāds maksājums noteikts tikai Alūksnes pilsētas kapsētās.
- ¹²³ Personām, kuras vecākas par 65 gadiem ar mērķi, lai šajā kapavietā tiktu apglabāta šī persona.
- ¹²⁴ Kā arī personām, kurām kapsētā apbedīti radinieki.